

Volume X
No. 1.

7th December, 1959
(Monday).

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

PART I — QUESTIONS AND ANSWERS.

★

CONTENTS

	PAGES
Condolence Motion re Death of Sri G Jagannadha Raju, M L A —Adopted	1 to 3
Oral Answers to Questions	4 to 40

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES.

(Part I— Questions and Answers.)

OFFICIAL REPORT.

Nineteenth Day of the Ninth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Monday, the 7th December, 1959.

The House met at Four of the Clock.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

Condolence Motion re:

Death of Sri G. Jagannadha Raju, M. L. A.

మిస్టర్ స్పీకర్:— మన ప్రియతమ మిత్రులు, మన శాసనసభా సభ్యులు అయిన శ్రీ గొట్టముక్కల జగన్నాథ రాజుగారు మరణించినందున మన పదార్థమును తెలుపవలసి యున్నది. జగన్నాథ రాజుగారు విశేషమైన అభివృద్ధి గలవారు. స్థానిక సంస్థలలోనూ, శాసనసభలోనూ వారు ఎప్పటికైనా గుర్తింపును పొందుతారు. మరణము మనకొక దుఃఖకరమైన వార్త. దీనిని గురించి సభా సభ్యులు ఒక తీర్మానము ప్రవేశపెడతారు.

The Chief Minister (Sri N. Sanjeeva Reddy) : Mr. Speaker, Sir, with your permission, I beg to move.

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Gottumukkala Jagannadha Raju, Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly, and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family’.

Mr. Speaker: Motion moved.

(శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:— (శ్రీ జగన్నాథరాజు గారు మనందరికీ చాల చిర పరిచితులు. వారు మనలో చాలమందిరింటే నయస్కులలో చాల పిన్నవాగు. మనలో చాలమంది elementary schools లో చదువుకునే రోజుల్లోనే వారు రాజ

*Condolence Motion re :
Death of Sri G. Jagannadha Raju M.L.A.*

కియాలలో సమీపాత్మిక వహించిరి. 25 ఏండ్ల క్రిందట వారు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలుకు ఉపాధ్యక్షులుగా ఉండేవారు. విశాఖపట్టణంలో వారు ఒక పెద్ద లాయరుగా ఉండేవారు. వారు అవిచ్ఛిన్నంగా మూడు టరములు—దాదాపు 10 సంవత్సరములు పాటు—జిల్లావోర్డు ప్రెసిడెంటుగా ఉన్నారు. రాజకీయాలలో జాగా ఆరితేరినవారు. వ్యక్తిగతంగా వారు చాలా ఆస్థాయీ కలిగినటువంటి మనిషి. గడచిన మూడు ఏండ్లుగా మనకు వారిలో సన్నిహితంగా కలిసివుండి అవకాశం లభ్యమయినది. వారు మంచి తెలివైనవారు. వయోవృద్ధులైనప్పటికీ చురుకుగా పనిచేస్తుండేవారు. ఎవరు ఎప్పుడు విశాఖపట్నం వెళ్ళినా ప్రేమ పూర్వకంగా ఆహ్వానించి ఆదరాభిమానములతో ఫీజునం పెట్టడం వారికి సంతోషంగా ఉండేది. వారు కోరినదేమీలేదు, వారు పెద్దలు. 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నం 12.00 గంటలకు నేను ఢిల్లీ వెళ్ళటప్పుడు వారు నన్ను సాగనంపారు. మరునాడు వారు చనిపోయారనే వార్త నాకు చాల ఆశ్చర్యమైనది, విచారాన్ని కూడా కలిగించింది. 16 వ తేదీన నేను సూచనరికి చక్కగా, ఆరోగ్యంగా ఉన్నాను. నన్ను భోజనమునకు పిలిచారు. కాని నాకు పీలు లేకపోయింది. 16 వ తేదీన 12.00 గంటలకు నన్ను సాగనంపినవారు మరునాడు నేను తిరిగివచ్చునరికి మరణించి నారనేవార్త తెలియగానే నాకు చాల ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఏమైనా, వారు మంచి జీవితమును గడిపి, సుఖమైన చాపు పొందినారు. ఇది చాల సంతోషకరమైన విషయం. మంచంపట్టి, అందరూ చీదరించుకొంటూవుంటే, బాధపడ నక్కర లేకుండా సుఖంగా ప్రాణములను కోల్పోయారు. వారికి 70 ఏండ్ల వయస్సు ఉంటుందనుకుంటాను. వయోవృద్ధులై చురుకుగా పనిచేస్తూ, కొడుకులు, మనుమలు, మనుమరాండ్లు, కలిగివుండగా సుఖంగా మరణించారు. పుణ్యజీవి. ధన్య జీవి అని నేను భావిస్తున్నాను. “వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక” అని మన అసెంబ్లీ తరపున ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం) :- అధ్యక్షా, గత 5 ఏళ్ళలో యీ శాసన సభలోనూ, కౌన్సిల్ ఇతర కమిటీలలోనూ కూడా శ్రీ జగన్నాథరాజు గారితో కలిసి పని చేసే అవకాశం నాకు కలిగింది. వారు వయోవృద్ధులైనప్పటికీ ఎంతో ఉత్సాహంతో, నవ్వుతూ కమిటీ కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడం నాకు చాల ఆనందమును, సంతోషమును, కలుగ చేసేది. వారికి అంత వయస్సు వచ్చినప్పటికీ, ప్రజా జీవితంలో ప్రజల కార్యక్రమాలను ఏవిధంగా నిర్వహించారో మనకు తెలుసు, అటువంటి గొప్ప వ్యక్తి చనిపోయినందున మా పార్టీ తరపున సానుభూతి, సంతాపము తెలియ జేస్తూ, వారి కుటుంబానికి కూడా యీ విషయాన్ని తెలియ పరచాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సాంపేట) :- అధ్యక్షా, డాక్టరు జగన్నాథరాజు గారితో నాకు చిన్నతనం నుంచి పరిచయ భాగ్యం ఉన్నదని చెప్పడానికి నేను సంతోష పడుతున్నాను. ఒక్క విశాఖపట్టణం జిల్లాలోనే కాకుండా పూర్వపు గంజాము జిల్లాలో కూడా జస్టిస్ పార్టీ ప్రముఖులుగా ప్రతిభ పరపతి కలిగిన పెద్దలలో ఒకరు శ్రీ జగన్నాథరాజుగారు, మూడు టరములు ఏక ధాటిగా

**Condolence Motion re :
Death of Sri G. Jagannadha Raju M.L.A.**

5

జిల్లా పోస్ట్ అధ్యక్షులుగా ఉండి ప్రజల యొక్క అధరానిమాలను గూర గొన్నారు. వారి పాలనా దక్షత కలిగిన పెద్ద అనే ప్రతిష్ట సంపాదించుకున్నారు. వారు జస్టిస్ పార్టీలో ఉన్నప్పుడు కూడ వారి ప్రతిభా విశేషములు ప్రజలు గుర్తించు నట్లు వ్యవహరించి ప్రజల మన్నన, గౌరవ మర్యాదలను పొందినారు. సోషలిస్టు పార్టీ పేరుతో వారు మన శాసనసభలో సభ్యులైనారు. ఇతర అన్ని పార్టీల వారికి స్నేహ పాతుకొని గౌరవంగా ఉండేవారు. పెద్ద వయస్సు గల వారైనప్పటికి పిన్నులలో ఎన్న మాదిరిగా, చనువుగా, మర్యాదగా, అభిమానంతో అంగరంగో కలసి మెలసి తిరిగే స్వభావం కలిగిన వారు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా శ్రీ జగన్నాథరాజుగారు సుఖ ప్రదమైన చావును పొందినప్పటి చనువుగా విశ్వాసంగా స్నేహపూర్వకంగా మనతో మెలగే పెద్దను మనం కోల్పోవడ మనేది మనకు తీరనిలోటు విచార కరమైన విషయమని మనవి చేస్తున్నాం. వారి ఆత్మకు శాంతి కలగాలని సభానాయకులు తెచ్చిన సానుభూతి, తీర్మానముతో మా పక్షం తరఫున కూడ ఏకభిక్షా, వారి కుటుంబానికి సానుభూతి తెలియజేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : సభా నాయకులు, ఇతర పార్టీ నాయకులు చెప్పిన అన్ని భావాలతోనూ నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. శ్రీ జగన్నాథరాజుగారు మరణించడం ఒక తీరని లోటు. ఇప్పుడు పార్టీల నాయకులంతా చెప్పినట్లుగా వారు ధన్య జీవి. గౌరవంగా, ప్రజా రంజకంగా సేవ చేసి, పరువు ప్రతిష్టలు కలిగి, అందరికీ స్నేహ పాత్రులుగా ఉండేవారు. వారు సునాయాసంగా మరణించడం ఒక గొప్ప సంగతి. ఇప్పుడు మాటాడిన వారి భావాలతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. సభవారంతా యీ తీర్మానమును ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించవలసి యున్నది.

Mr. Speaker : The question is :

"That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Gottumukkala Jagannadha Raju, Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly, and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family".

The motion was adopted *nem con* all Members standing.

(The Members stood up and observed one minute silence, as a token of respect to the memory of the deceased.)

Mr. Speaker : Now, we shall adjourn till 5-00 P.M.

The House then adjourned till Five of the Clock.

The House re-assembled at Five of the Clock.

(MR. SPEAKER IN THE CHAIR)

Oral Answers to Questions.

***Co-ordination of work of the Various Departments
in the District***

411—

*207 Q. **Sri V. Visweswara Rao (Mylavaram)** : Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether there is any proposal before the Government to take steps to co-ordinate the work of the various departments in the district; and

(b) if so, the details thereof?

Sri N. Sanjeeva Reddy: (a) Government have already issued instructions in this regard. No other steps are at present under the considerations of Government.

(b) To co-ordinate the work of the various Departments in the districts whether that work pertains to Planning and Development, Community Development or to any other administrative matters. District Co-ordination Meetings are held at the headquarters of the districts once a month under the Chairmanship of the Collector in which all District Officials, Block Officials, and Government of India Officials in the district participate. Apart from reviewing the progress of Plan Schemes and the work done in the Blocks, other matters both departmental and inter-departmental which are of general interest and matters needing speedy disposal are discussed at these meetings and settled on the spot if possible.

(శ్రీ) వి. విశ్వేశ్వర రావు: ఈ సమావేశాలు, వెలకు ఒకసారి జరుగుతున్నాయని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఆ విధంగా సమావేశాలు జరుగుతున్నప్పటికీ, ఒక డిపార్టుమెంటుకు సర్కార్ డిపార్టుమెంటుకు co-ordination లేకపోవడంవల్ల అనేక సీనియర్ పదాలు పోయిపోతున్నాయి. చివరకు ఒక చిన్న లేబర్ స్కాండులు ప్రారంభించాల్సివస్తూ 1½ సంవత్సరాలు పక్కతోంది ఈ విషయం ఎప్పుడు దృష్టికి వస్తుంది?

(శ్రీ) ఎన్. సంతోషరెడ్డి: అలాంటివి ఎన్నో జరుగుతుంటాయి. అటువంటి వాటిని eliminate చేయడానికి co-ordination meetings పెడుతున్నది.

(శ్రీ) వి. విశ్వేశ్వరరావు:- Co-ordination meetings జరుగుచున్నవనువాత results ఎట్లా ఉన్నాయని ప్రభుత్వ ఉద్దేశం?

(శ్రీ) ఎన్. సంజీవరెడ్డి:- చాల improve అవుతున్నాయని మా ఉద్దేశం.

(శ్రీ) బి. శంకరయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం జనరల్):- సమావేశాలు ఎన్ని జరిగినా రూల్సులో ఉండే కొన్ని అంశాలవల్ల సమన్వయం జేయడానికి ఉపాధిపతులు, F. L. కోఆపరేటివ్ సొసైటీని రిజిస్టర్ చేయాలంటే రివెన్యూ డిపార్టుమెంటువారు ఒప్పుకోవాలి అంటారు. రిజిస్టర్ చేస్తే ఒప్పుకుంటామని రివెన్యూ డిపార్టుమెంటు వారు అంటారు. సమావేశాలలో ఎన్నిసార్లు ఈ విషయాన్ని తెచ్చాము కాని రూల్సు మారలేదు. వాటిని మార్చడానికి జాబ్ ఏస్తారా?

(శ్రీ) ఎన్. సంజీవరెడ్డి:- ప్రత్యేకంగా చూడాలి, ఆయా మంచీదో, చెడ్డదో. ఆయా సమితుల చూడనిదే నేనేమీ చెప్పలేను.

(శ్రీ) పిల్లలమజ్జి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ):- విశ్వేశ్వరరావుగారి ప్రశ్నకు సమాధానం చెబుతూ ముఖ్యమంత్రిగారు ఒకటిన్నర సంవత్సరాలైనా స్కూలు ప్రారంభం కాని ఉపాధిపతులు చాలా ఉంటారు అన్నారు. Co-ordination meetings జరిగిన తరువాత కూడా పరిస్థితి అట్లాగే ఉంటుందా? లేక, ఇటువంటివి పరిష్కారం చేయడానికి co-ordination meetings ఉపయోగ పడుతున్నాయా?

(శ్రీ) ఎన్. సంజీవరెడ్డి:- చెప్పామకదా ఉపయోగ పడుతున్నాయని, ఇటువంటి చాలా లోపాలు co-ordination వల్ల తగ్గాయి.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నరసాపురి):- Co-ordination meetings planning కు సుబంధించే జరుగుతున్నాయి. Administration కు సంబంధించి జరగడం లేదు. డిపార్టుమెంటుల మధ్య co-ordination విషయమై ఏమీ జరగడం లేదు, Departmental works ఏ ఉన్నాయో, అంతా ఒక ఎజెండాగా తయారు చేసి work త్వరగా జరుగునట్లు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

(శ్రీ) ఎన్. సంజీవరెడ్డి:- Co-ordination కు సంబంధించిన ఈ సమావేశాలు purely official meetings. వాటి విషయం గోపాల కృష్ణయ్యగారికి అంశంగా తెలియక పోవచ్చును.

Answers to Assembly Questions in Telugu

412—

*995 Q. Sri B. Sankaraiah: Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

whether the Government propose to take steps to obtain answers from the Departments in Telugu to the Assembly questions from the next session onwards?

Sri N. Sanjeeva Reddy: At present many of the Ministers are already answering the questions especially supple-

mentary questions in Telugu. The Departments of the Secretariat are now working in English as it is the official language of the State and as such answers for the starred or unstarred questions are being received in English. From the administrative and practical points of view there are no Telugu Typewriters and Telugu Typists and as soon as these problems are solved it will be possible to give the answers in Telugu as are now being given by most of the hon. Ministers.

(శ్రీ) బి. శంకరయ్య :- ఇప్పుడు ఆ విధంగా ఉన్న ఇబ్బందులు పొగొట్టడానికి ప్రయత్నం పని చర్యలు తీసుకున్నది ' దీనిని పరిష్కరించడానికి ఎంత కాలము పడుతుంటుంది ?

(శ్రీ) ఎన్. సుబ్బారెడ్డి :- ఆ చర్యలను గురించి రిటూర్న పర్శనల్లో ఉన్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ఆది కూడ జరిగి చెప్పండి.

Introduction of Telugu in the Administrative Work at the District-Level

413—

*996 Q. *Sri B. Sankarayya* : Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

whether the Government propose to take steps to conduct in Telugu all the administrative work at the district level?

Sri N. Sanjeeva Reddy : The Government have appointed a Special Officer for the purpose of going into the entire question of introducing progressively Telugu as medium of correspondence in this State. He visited Madras State to study the progress made by that State in the introduction of Tamil as Official Language there. He is now engaged in formulating proposals in this regard for taking further action in our State.

(శ్రీ) బి. శంకరయ్య :- భాషా రాష్ట్రాలలో ఆంధ్రదేశం ముందడుగు వేసి పని చేస్తోంది. అన్ని రాష్ట్రాలకు అదర్శంగా మనం తెలుగులోనే పరిపాలన నడుపుకోడానికి, అందుకు తగిన చర్యలు త్వరగా తీసుకోడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తారా ?

(శ్రీ) ఎన్. సుబ్బారెడ్డి :- While thanking him for the compliment, తప్పకుండా ప్రయత్నం చేస్తాము.

(శ్రీ) పిల్లలమల్లి రెంట్ టైప్ రైటర్ :- నమాధారం చేయించి ముఖ్యమంత్రిగారు తెలుగులో టైపురైటర్లు ఉత్కుచగా ఉన్నాయి కనుక పరిష్కార జవాబును తెలుగులోనే ఇవ్వడానికి administrative inconvenience ఉన్నదని చెప్పారు. ఈ కొరత ఎప్పటికీ దీరుతుంది? తీర్మానాని పైనేనా మార్గం ప్రభుత్వం ఆలోచించిందా?

(శ్రీ) ఎన్. సంజీవరెడ్డి :- టైపురైటరును improve చేయడానికి ఏదో కమిటీ వేశాము. స్పెషలాఫీసరు ఏదో చర్యలు తీసుకుంటున్నాడు, నేనే technical man ను కాను. ఏవో చర్యలు తీసుకుంటున్నారని చెబుతున్నాను.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- అంధ్రదేశంలో తెలుగు టైపురైటర్లు రెండు రకాలుగా ఉన్నాయి. ఈ రెండింటిలో దేనిని recognize చేయాలని అనుమానం పడకుండా బదులు రెండింటిని కూడా recognize చేసినట్లయితే రెండు టైపురైటర్లు field లోనికి వస్తాయి; వాటిలోనే టెక్నికలు పరిజ్ఞలు పెట్టినట్లయితే టైపిస్టులు లభిస్తారు. ఈ రకమైన అలోచన చేస్తారా?

(శ్రీ) ఎన్. సంజీవరెడ్డి :- నిజమే ననుకోండి, రెండింటిలో ఏది బాగున్నదో ఆలోచించాలి. అందులోని మంచిని ఇందులోని మంచిని ఏరి సమన్వయ పరచి నట్లయితే better typewriter ను తయారు చేయడానికి పిలపుతుండేమా! ఇది అంతా technical matter, administrative matter కాదు. తెలిసినవారేమైనా సలహా ఇస్తే అంగీకరిస్తాము,

(శ్రీ) ఇ. చిన్నప్ప (మహబూబ్ నగర్) :- ఈ కమిటీ నివేదిక ఎప్పుడు సమర్పించ బడుతుంది?

(శ్రీ) ఎన్. సంజీవరెడ్డి :- కమిటీ ఏమీ లేదు. మద్రాసులో మాదిరిగానే ఒక స్పెషలాఫీసరును వేశాము. వారు మద్రాసులో ఏమి జరుగుతున్నదనే విషయం ఇక్కడ ఎట్లా మారిస్తే బాగుంటుందనే విషయం ఆలోచిస్తారు. తరువాత లిపి సంస్కరణ కమిటీ అని ఒకటి వేస్తాము. తెలుగు లిపిని కొంచెం సంస్కరించినట్లయితే టైపురైటర్లకు easy గా ఉంటుండేమా. ఇప్పుడు క్రొత్త టైపురైటర్లను recognize చేసే బదులు లిపి సంస్కరణ జరిగితే సులభంగా ఉండవచ్చును. ఇవన్నీ ఆలోచనలో ఉన్నాయి. వెంటనే decisions తీసుకునే విషయాలు మాత్రం కావు.

(శ్రీ) పి. గున్నయ్య (పాపవట్నం-రిజర్వడు) :- ప్రభుత్వంవారి దయ వలన జిల్లా పరిషత్తులు మొన్ననే ప్రారంభించబడ్డాయి. జిల్లాపరిషత్తుల వెలులోనేనా మెంబర్లందరికీ తెలుగులోనే నోటీసులు, ఎబండా ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వంవారు ఆలోచనచేస్తారా?

(శ్రీ) ఎన్. సంజీవరెడ్డి :- అన్నీ తెలుగులో ఇవ్వాలనే ప్రయత్నం. అది ఫలించి నపుడు జిల్లా వెలులోనే కాక తాలూకా వెలులోను అన్ని వెలులో లోను తెలుగునే పెడతారు.

(శ్రీ) ఏ రాసుంగార్లు (దర్శనకరం): :- లిపి సంస్కరణ కమిటీ వారు రిపోర్టు ఇచ్చే వరకు ప్రైవేట్ టర్గు సర్క్యూలరను ఆపివేయబోయి ఉన్నట్లు చెప్పారా?

(శ్రీ) ఎన్. సుబ్బరెడ్డి :- ఈ ఆ తొందరలో ఏదైనా అవుతుంది నీ నయం లేదు. లిపి సంస్కరణ అయిన తరువాత ప్రైవేట్ టర్గు పైన యింకా పరిశోధన మంచినది నాశాసనం. We will convey that to the concerned people.

(శ్రీ) ఎ. సుబ్బారావు :- ఉపయోగ :- ఇంగ్లీషు పదాలను తెలుగు చేయడానికి ఏమైనా ఉదాహరణలు ఉన్నాయి? అలాగే ఇంగ్లీషు పదాలను తెలుగులోకి మార్చడానికి ఏమైనా ఉదాహరణలు ఉన్నాయి? అలాగే ఇంగ్లీషు పదాలను తెలుగులోకి మార్చడానికి ఏమైనా ఉదాహరణలు ఉన్నాయి?

(శ్రీ) ఎన్. సుబ్బరెడ్డి :- చదువు సంగతి నేను చెప్పలేదు. స్కూలులో ఉన్నా కష్టాలుంటే రిపోర్టు చేసివారు బాధపడతారు మరలా సామాన్యంగా నాకు బాధ ఉండదు.

(శ్రీ) కె. గుమ్మరావు (హిందూ టెంపుల్ ట్రస్ట్): :- తెలుగు అధికార భాష అంటే ఏమిటా? ఇంగ్లీషునుంచి తెలుగు లోనికి తర్జుమా అయ్యే చట్టాన్ని సరిగ్గా తెలుగులో తర్జుమా కావడానికి చూస్తున్నారా?

(శ్రీ) ఎన్. సుబ్బరెడ్డి :- పనికి నచ్చిన భాషలో చేస్తాన్నారు. సరిగ్గానే భాష అంటే కొంత కష్టమేమో అనుకుంటాను.

(శ్రీ) ఎన్. వెంకయ్య (పల్లం): :- అధ్యక్షా, లిపి సంస్కరణ కమిటీ రిపోర్టు ఎప్పుడు వెలువడుతుందో చెప్పగలరా?

Sri N. Sanjeeva Reddy :- Separate question, Sir.

(శ్రీ) పిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లు :- లిపి సంస్కరణ వచ్చేటప్పటికి చాలా కాలం పట్టవచ్చు. అంతవరకు ప్రైవేట్ టర్గు రాకపోతే ఆ కారణం వల్ల administration ఇంగ్లీషులోనే పరిగె ప్రమాదంకూడ ఉంది. లిపి సంస్కరణ దీర్ఘమైన పెద్ద subject కనుక దానిని అట్లా అప్రేక్షెట్టి absolute development అసాధ్యము కనుక ఇప్పుడున్న రెండు ప్రైవేట్ టర్గును recognize చేసి తెలుగులో పరిపాలన ప్రారంభించడానికి ప్రభుత్వం తగు ప్రయత్నం చేస్తుందా?

(శ్రీ) ఎన్. సుబ్బరెడ్డి :- వారు చాలా చెప్పారు. మరచి పోయినాము. కాని అలాంటిది.

(శ్రీ) ఎం. వాగిరెడ్డి (మాచర్ల): :- ప్రైవేట్ టర్గు యిబ్బంది కలుగుతుందన్నారు. కాని ప్రైవేట్ టర్గు అవసరం లేని సందర్భములలో అనగా తాలూకా ఆఫీసునుండి వందా యంతి బోర్డు ప్రెసిడెంటుకి, డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు నుంచి టీచర్లకు వ్రాసే పంపేటప్పుడు కూడ ఇంగ్లీషులోనే వ్రాస్తున్నారు వాటి నేనా తెలుగులో పంపడానికి చర్య తీసుకుంటారా?

(శ్రీ) ఎన్. సుబ్బరెడ్డి :- మన అధికారభాష యింకను ఇంగ్లీషు. English is still the official language. మన అధికార భాషను తెలుగుగా మార్చినప్పుడు

వాసి నది, మైపు, అచ్చుపేసినది అన్న తెలుగులో వస్తాయి. ఇంట్లో అధికారి భాషగా ఉన్నప్పుడు ఏదో paper తెలుగులో రాలేదంటే నేను ఏమి చెప్పాను.

(శ్రీ బి. శంకరయ్య:— ఈ విషయంలో యితర రాష్ట్రాలు ఏచర్యలు తీసుకున్నారో ఆలోచించి తెలుగును త్వరలో అధికారభాషగా చేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటారా ?

(శ్రీ ఎన్. సంజీవ రెడ్డి:— ఒక Special Officer ను చేయమన్నారు. వేశాము, మదరాసుకు పోయి చూచిరమ్మన్నాము. ఆయన చెప్పి ఏదిరో అ పాటు చూచి తిలుసుకొని వచ్చినారు.

Inam Villages in Udayagiri Taluk

414—

*548 Q. *Sri K. Venkata Reddy [Put by Sri S. Vemayya (Buchireddypalem—Reserved)]*: Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government have taken over the inam villages of Venkatampet, Gangulavari Cheruvupalli in Udayagiri taluk, Nellore district;

(b) if not, the reasons therefor; and

(c) who is collecting the land revenue and who is responsible for the repair of tanks in the said villages?

The Minister for Revenue (Sri K. V. Ranga Reddy) :

(a) and (b) The villages were taken over in 1952, but were returned to the landholders subsequently, as the Estates Abolition Tribunal held them to be not inam estates.

(c) The question of collection of land revenue by the Government does not arise as the villages are not Government villages now. The landholders concerned are responsible for the repair of the tanks.

(ఎ) మరియు (బి) 1952 వ సంవత్సరంలో ఆ గ్రామములు స్వాధీనపరచుకున్నారు. కాని ఎట్టేటు రద్దు ప్రతిబంధనలువారు ఇనాములు ఎట్టేటులు కాదని ప్రకటించిన విమ్మట ఆ గ్రామములు భూమిదారులకు తిరిగి యిచ్చివేయడమైనది.

(సి) అవి యిప్పుడు ప్రభుత్వగ్రామాలు కావు. కనుక ప్రభుత్వము భూమి శిస్తు వసూలు చేయుట అనే ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు. వాటికి సంబంధించిన భూభామందులు చెరువుల మరమ్మత్తుకు బాధ్యత వహించుదురు.

(శ్రీ బి. శంకరయ్య:— 1952 వ సంవత్సరపు సవరణ చట్టం ప్రకారము ఎట్టేటులుగా ప్రకటించడానికి ప్రభుత్వము ఆలోచించిందా ?

(శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:— ఆలోచిస్తున్నది. ఈవిధముగా ఏదై తే ఎట్టేటులుగా ప్రకటించే ఆవకాశం ఉందో పరిశీలిస్తున్నది.

Ceilings on Houses

415—

*890 Q. **Sri M. Baga Reddy (Zahirabad):** Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

whether it is a fact that the Government propose to impose ceilings on the number of houses owned and the amount of rent earned in the big cities of the State on the analogy of landed property?

Sri K. V. Ranga Reddy : No, Sir, లేదండి.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:— భూములకు సంబంధించి పెద్ద భూస్వాములున్నారనీ, వ్యవసాయం కూడదనీ ఆలోచించి ceiling పెట్టినప్పుడు అదేవిధముగ పెట్టదామో పెద్ద పెద్ద ఇండ్లున్నవారు ఎంతోడబ్బును నిలువచేస్తూ ఉండగా లక్షలమంది నిలువ నీడలేక బాధపడుతున్నారనే అంశం ఆలోచించి ఇండ్లకు కూడ ceiling పెట్టే ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:— రెండింటికీ సంబంధంలేదు. భూమిపై వికంగా వచ్చింది. కొందరి స్వాధీనంలో ఎక్కువ ఉండగా మిగిలినది మాత్రమే దొరుకుతుంది. ఇండ్లు మనము కట్టినవి. ఇండ్లపై ceiling పెట్టకుండా లేనివారికి ఇళ్ళు కట్టించే అవకాశం ఉంది. అందుచేత ఇండ్లమీద ceiling పెట్టేవిషయం యింత వరకు ఆలోచించలేదు.

శ్రీ బసవ మానయ్య (ఆందోల్):— ఇక ముందైనా ప్రభుత్వానికి ఆ ఆలోచన ఉందా ?

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:— ప్రస్తుతము లేదు. నేను సీనియర్ మాట చెప్పజాలను.

శ్రీ ఎం. సత్యనారాయణరాజు (చీపురుపల్లి-జనరల్):— Buildings పై వికంగా వచ్చినవి, lands రాలేదు అన్నారు. దైవబలం లేనిదే ఏమి జరుగదు. కొంటే గాని భూములు కూడా రావు. భూములకు ceiling పెట్టి buildings కు ceiling పెట్టక పోవడం సబబు కాదు. ... ఆ ప్రకారముగా.....

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:— నేను అట్లా అనలేదు. నేను అన్నదానికి వ్యతిరేకంగా అర్థం చేసుకున్నారు. భూములు పై వికంగా వచ్చినవనీ, ఇండ్లు మనం నిర్మించినవనీ మనవి చేశాను.

శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి:— ఇండ్లు చాల ఉండడం అక్రమ ఆర్జనవల్ల కావచ్చు. అది దృష్టిలో పెట్టుకొని అయినా ప్రభుత్వం ceiling పెడతారా?

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:— అక్రమంగా ఆర్జించితే దానిని తొలగించడానికి చట్టాలున్నాయి. చట్టరీత్యా తొలగించవచ్చు.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:— పై వికంగా వచ్చినవి అనే సిద్ధాంతాన్ని వదిలేసి Socialistic pattern of society ని ఒప్పుకొన్నప్పుడు ఒకరికి 20 నుండి 40 వరకు

ఇండ్లపైన అద్దెల రూపంలో లక్షల కొలది ఆదాయం వచ్చుచుండగా అసలు ఏమీలేనివారున్నారుని గుర్తించి ceiling పెట్టడానికి ఆలోచిస్తారా?

(శ్రీ) కె. వి. రంగారెడ్డి:- Socialistic pattern of society రావాలని Housing వద్దటి ఏర్పాటును ప్రభుత్వము అంగీకరించి లేనివారికి ఆర్థికంగా ఇండ్లు కట్టిస్తున్నది. ఈ విధముగా కట్టించి Socialistic pattern of society ని నిర్మిస్తున్నది ప్రభుత్వము. అయినప్పటికీ సమస్య పరిష్కారం కాకపోతే ఇండ్లపై ceiling పెట్టవలెనో లేదో ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది.

Lanka Lands to F. L. C. Societies

416—

*1093 Q. Sri S. Kasi Reddy (Put by Sri V. Visweswara Rao): Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether any proposal is under consideration of the Government to give lanka lands to F.L.C. societies on ryotwari rates; and

(m) if so, when?

Sri K. V. Ranga Reddy: (a) The answer is in the negative.

(b) Does not arise.

(ఎ) పరిశీలనలో లేదు.

(బి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

(శ్రీ) వి. విశ్వేశ్వరరావు:- పరిశీలనలో లేదని మంత్రిగారు చెప్పారు—కాని యిదివరకు ఆనేక పర్యాయములు ప్రభుత్వ దృష్టికి యీషిషయం తీసుకు రావడం, అప్పుడప్పుడు లంకభూములపైన lease rates పెంచడం జరుగుతూ వచ్చింది. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని రైత్వారి పట్టాలు యివ్వడానికి ఇప్పుడైనా ఆలోచిస్తారా?

(శ్రీ) కె. వి. రంగారెడ్డి:- లంకభూములలో ఎప్పుడుకూడా సేద్యానికి అవకాశం ఉండదు. దానినిబట్టి పట్టాయిచ్చే విలులేదు. ఎప్పుడైతే సేద్యానికి అవకాశం కలుగుతుందో అప్పుడు దాంట్లో ఎక్కువలాభం వస్తుంది కనుక సామాన్యమైన పన్నులపై పట్టాయినై అదికూడా సమంజసము కారు. అందుకొరకు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అది పట్టా యివ్వడానికి విలులేదు,

(శ్రీ) జి. నాగేశ్వరరావు (రాజ్ లుంజర్వడ్):- ప్రశ్నలో పట్టా యివ్వాలని లేదు. రైత్వారి రేటుకి యిస్తారా అని ఉంది. రైత్వారి రేటుకాకుండా మూడుసంవత్సరాల సగటురేటు చాలా పెద్దరేటు. ప్రతి సంవత్సరం వరదలలో లంక పంటలు పూర్తిగా సావయిపోయినవి నష్ట పడుతున్నవి. కనీసము రైత్వారి రేటుకి యిస్తే ప్రభు

త్యానికి ఎక్కువ regular గా ఆదాయం వస్తుంది. సొసయటీలకు మిగులుతుంది. ఆదాయం ఎక్కువైతే గిట్టుకు యివ్వడానికి తప్పకుండా ఆలోచిస్తారా ?

(శ్రీ) కె. వి. రంగారెడ్డి:- అదేవిషయం చెప్పాను. పట్టాపేరు లేకుండా ఉండవచ్చు. రైత్యారీ శిస్తుపైనయిస్తే పట్టా యిచ్చినట్లువుతుంది. దానివల్ల నష్టం అని చెబుతున్నాను. కొన్నిసార్లు రైతుకి నష్టం కావచ్చు. కొన్నిసార్లు ప్రభుత్వానికి నష్టం కావచ్చు. పట్టా శిస్తుపైన యిచ్చినట్లయితే వారికి ఒకప్పుడు, ప్రభుత్వావారికి ఒకప్పుడు నష్టం కనుక అట్లయిచ్చే విలులేదు.

(శ్రీ) ఎం. నాగిరెడ్డి:- లంకఘాములు lease కి యిచ్చినచోట మూడవవంతు మిగులు రైతులకు వేరేయివ్వడం జరుగుతున్నది. అది రద్దుచేసి సొసయటీలకే యివ్వడానికై యత్నం చేస్తారా ?

(శ్రీ) కె. వి. రంగారెడ్డి:- ఇచ్చినవి సొసయటీలకు యిస్తున్నాము. కొంత భాగము వేలము వేస్తున్నాము. ఆవిధానం యిప్పుడు అమలులో ఉంది. అది గరిష్ఠమైన విధానము కాదని ప్రజలకు నష్టం ఉందని ముఖ్యమంత్రి అప్పుడు ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది.

(శ్రీ) ఎ. నాగేశ్వరరావు:- రైత్యారీ శిస్తుకి యివ్వడానికి విలులేదని చెబుతున్నారు. ఖోసీయండి. కనీసం రైత్యారీ శిస్తుమీద రెండురెట్లు కట్టమని సర్పంచిపై సొసయటీలకు కొద్దిగానైనా మిగులుతుంది. అదైనా ఆలోచిస్తారా ?

(శ్రీ) కె. వి. రంగారెడ్డి:- రైత్యారీ పద్ధతి లేదు కనుక గత average రెంటుకొని వారికి యిస్తున్నారు. పంటలు బాగా పండిన తరువాత రెండుకు వ పెంచితే ఆ కారణంవల్ల lease rate 20% పెంచుతున్నారు. ఈ విధముగా అప్పటి పరిస్థితులను బట్టి హెచ్చుగాను తక్కువగాను చేస్తున్నారు.

Cultivation of Tank-Bed Lands in Kolleru Lake

417—

*1365 Q. **Sri B. Srirama Murthy** [Put by **Sri A. Yeruku Naidu**(*Salur-General*)]: Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Government decided to start cultivation of about 2,000 acres of tank-bed in Kolleru lake on the basis of co-operative farming; and

(b) if so, the details thereof.

Sri K. V. Ranga Reddy : (a) The answer is in the affirmative.

(b) An extent of Ac. 1,107-25 cents of Kollair lake bed-lands in Agadallanka village, Eluru taluq in West Godavari district and an extent of Ac. 1,161-76 cents of Kollair lake bed-lands in Bhujabalapatnam village, Kaika-

lur taluq in the Krishna district have been leased out in favour of the Co-operative Collective Farming Society, Thokalapalli and the Bhujabalapatnam Co-operative Collective Farming Society respectively for a period of five years from Fasli 1368.

(a) వాస్తవమే.

(b) పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పూర్వ తాలూకా యొక్క అగడాలలంక గ్రామానికి చెందిన 1107 ఎకరాల కొల్లేటి ఖామిని రోకలికల్లి సహకార ఉమ్మడి వ్యవసాయ సంఘానికి, కృష్ణా జిల్లా గుజబలి పట్టణానికి చెందిన 1101 ఎకరాల 76 సెంటు కొల్లేటి ఖామిని గుజబలిపట్టణ సహకార ఉమ్మడి వ్యవసాయ సంఘానికి 1968 ఫసలి నుంచి 5 సంవత్సరాల పాటు కేటకు యివ్వబడింది.

శ్రీ ఎ. ఎరుకునాయుడు:- తాలూకాలో ఎంతమంది గౌరవారా?

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:- ప్రత్యేక ప్రశ్న వేరూరి.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:- కృష్ణా జిల్లా కైకాలూరు తాలూకాకు చెందిన ఖామి కేటకు కివ్వబడిందని చెప్పారు. రైతులకు ప్రభుత్వ మెంట్ పెట్టుబడి పెట్టింది ఎంత ఆదాయము వచ్చింది ఆ వివరాలు ఏవారా?

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:- పూర్వ వివరాలు ఇచ్చాను. యింకా వివరాలు కావలసిన ప్రత్యేక ప్రశ్న కేసుంది.

శ్రీ జి. నాగేశ్వరరావు:- 1100 ఎకరాలు యిచ్చారని మంత్రిగారన్నారు. కొల్లేటికి సంబంధించిన ఖామి యింకా ఉంది. పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోను కృష్ణా జిల్లాలోను ఎంతా అనేక సైటిలు చాల వ్యయంతో ఉన్నవి. మిగిలిన ఖామిని కూడ ఆ సైట్ల కివ్వడానికి ప్రయత్నము చేస్తారా?

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:- సాధ్యమయినంత వరకు సైటిల కివ్వాలనే ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ వి. హర్షయ్య (గుడివాడ-రిజిస్ట్రార్):- గుజబలి పట్టణము లోను రోకలికల్లిలోను పెట్టిన ఊకల్పం పొంగుల ప్రభుత్వ యంతరం కొల్లేటి ఖామిని కూడ విస్తరింప చేస్తారా?

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:- ఇప్పుడు కొల్లేటికి సంబంధించిన సైట్లలోకి యిస్తున్నాము యితర వర్గములను గురించి ప్రభుత్వము ఎంతా ఆలోచించలేదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు:- ఆ రెండు కో-ఆపరేటివ్ సంఘాల కివ్వగా మిగిలిన ఖామిని ఇంజను దారులనే వర్తకవర్తల గారూ చేరులచేయించి ప్రభుత్వము పొనుకొంటున్నది. ఆ విధానము మాన్పించి స్థానిక రైతులు సొంతే లను పెట్టుకొంటే రిజిస్టరు చేసి వారి ప్తారా?

శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి:- సొంతే ల కివ్వాలనే ప్రయత్నము అలోచన. సొంతే లు స్వయముగా చేయాలి సైటిలు తిసుకొని వేరే వ్యక్తులకు యిస్తు

న్నట్లు తెలుస్తున్నది. అట్లా వ్యక్తుల కిచ్చినట్లు తెలిస్తే ప్రభుత్వము విచారణ చేస్తున్నది.

Construction of a New tank Near Kondampalli, Hamlet of Rampuram

418—

*586 Q. *Sri A. Chitambara Reddy* [Put by *Sri N. C. Seshadri (Rayadurug)*] : Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

whether any investigation has been done to construct a new tank near Kondampalli, hamlet of Rampuram, Penukonda taluk, Anantapur district?

The Minister for Public Works (Sri J. V. Narasinga Rao) : Yes. Preliminary investigations have been completed.

(Question No. 419 was not put and answered. The question and answer are printed at the end of proceedings).

Refusal of the Mysore Government to Give Tungabhadra Water to Alampur and Gadwal Taluks

420—

*728 Q. *Sri Baswa Maniah* (Put by *Sri V. Visweswara Rao*) : Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Mysore Government rejected to give Tungabhadra water for Alampur and Gadwal taluks of Mahabubnagar district; and

(b) is it also a fact that 70,000 acres of land will go waste if water is not supplied?

Sri J. V. Narasinga Rao : (a) Unfortunately, the Mysore Government, have so far, not agreed to the provision of irrigation to areas in those two taluks from Tungabhadra Project as visualised by the former Hyderabad Government. At the last Inter-State Conference held at Hyderabad in November, 1959 it was decided that this matter be further discussed between the Ministers in charge of Irrigation and Power of the two States and that the Union Minister for Irrigation and Power be invited by the two Ministers to be present at their discussion and assist them in reaching an agreement.

(b) There is no other source of irrigation for these dry lands except from the Tungabhadra Left Bank Canal.

(శ్రీ) బసవ మానయ్య :- అధ్యక్షా, 18 నవంబరున మైసూరు ముఖ్యమంత్రి గారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు, కేంద్ర యిరిగేషన్ మంత్రిగారు, మాట్లాడుకొని తీసుకొనిన నిర్ణయాలు ఏమిటో తెలుపుతారా ?

(శ్రీ) కె. వి. నరసింగరావు :- తీసుకొన్న నిర్ణయాలు చదివాను. రెండు రాష్ట్రాల యిరిగేషన్ మంత్రులు, కేంద్ర ప్రభుత్వపు మంత్రి అందరూ కలిపి సంప్రతింపులు జరిపి ఏదయినా నిర్ణయము తీసుకొనడానికి ప్రయత్నము చేయాలి

(శ్రీ) బసవ మానయ్య :- దీనిని రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేర్చడానికి ఒప్పకొన్నారు. అప్పడే రెండవ ప్రణాళిక అంతంకాబోతున్నది, ఇంకా ఆలోచనలో వున్నదని చెప్పారు. సూచరించేండింగు ఇంజనీరు మైసూరు ట్రాన్స్ పరు అయి కాగితాలు అక్కడ కాలపారని వదంతి వుంది. అసలు ఎంశ తొందరలో చేస్తారో చెబుతారా ?

(శ్రీ) కె. వి. నరసింగరావు :- మొదటి ప్రణాళిక కాలములో హైదరాబాదు ప్రభుత్వమే వుంది. రెండవ ప్రణాళిక ప్రారంభ మయ్యేటప్పటికి హైదరాబాదు ప్రభుత్వమే వుంది. ఆ ప్రణాళికలు తరువాత వచ్చినవి కావు. హైదరాబాదు ప్రభుత్వము రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో నిష్కర్షగా చేర్చలేదు. ప్లానులో మాత్రము వుంది. 141 వ మైలు వరకు మొదటి దశ అని, తరువాత పొడిగించ వచ్చునని దానిలో స్పష్టముగా వుంది. వారు కాగితములు కాల్పనారా లేదా అనే విషయము ఇక్కడ చర్చించటము అంత మర్యాదగా వుండదుకొంటాను.

(శ్రీ) ఎమ్. బాగారెడ్డి :- తుంగభద్ర పోజెట్టు నిర్మించేటప్పడు హైదరాబాదు, మరియు మైసూరు ప్రభుత్వములు ఈ నీటి పంపుదల విషయములో ఒక అగ్రిమెంటును వచ్చి వుండవచ్చు. ఆ అగ్రిమెంటులో అలంపురము. గద్వాల తాలూకాలకు నీళ్లుయిచ్చే ఆలోచన ఏమైనా వున్నదా ?

(శ్రీ) కె. వి. నరసింగరావు :- ఆ అగ్రిమెంటులో సెలెనా వరకు అని లేదు. ఇంకా నీరు అని ఉంది. 100 t.m.c. అని వుంది. 141 వ మైలు వరకు ఆ నీరు సరిపోతుందని వారు అంటున్నారు కానీ పేటరన్ ను బట్టి 70 వేల ఎకరాలకు నీరు సరిపోయేట్లు వుందని మన మంటున్నాము. దాని మీద ఒక నిర్ణయము తీసుకొంటాము.

(శ్రీ) ఇ. చిన్నప్ప :- ఈ చర్చల కొరకు తేది ఏదయినా నిర్ణయించ బడినదా ? ఏసీసయు ఈ సంవత్సరము లోపలయినా ఈచర్చలు పూర్తి అవుతాయా ?

(శ్రీ) కె. వి. నరసింగరావు :- ప్రయత్నము చేస్తాము కేంద్ర మంత్రిగారికి తీరిక వుండాలి. మైసూరు మంత్రిగారు కాంగ్రెసు సమావేశాలకు సంబంధించిన వ్యవహారములో మునిగి వున్నారు.

(శ్రీ) డి. కె. సత్యారెడ్డి (గద్వాల) :- రెండవ ప్రణాళిక పూర్తవుతున్నది. 3 వ ప్రణాళికలో అయినా గద్వాలకు నీరు సరై అయ్యేట్లు చూస్తారా ?

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు - గొప్ప గిట్టిగా ప్రయత్నము చేస్తున్నాము. ప్రయత్నములో తో మేమి చేదు. కాబట్టి record ను కొంద్ర ప్రభుత్వము నుంచి తీసుకొని కొంద్రమంత్రో పాటు ముందు మంత్రులను కలుసుకొని సంప్రతింపులు మరి నిర్ణయాలు తీసుకొంటాము.

(శ్రీ) బసవ మూరయ్య, అగ్రకా ఇవ స్టానులో పని చేసేది. స్థానులో వున్నదంటే Sanction అయి ఒక్కొక్కరిని ఉగువాతనే స్థానులో వెళ్ళుతారు. నేక పోతే స్థానులో పోదు. ఇక్కడ కాగితాలు ఎక్కడికి పోయినవో చెప్పివ్వాలి అంటున్నారు (1) వేల ఎకరల గురించి సరిగ్గా చేయబడుతుందని స్థానులో ఉండి క్లెయిమ్ ప్రభుత్వము మీద ఎక్కడి తీర్మానాని వ్యక్తమౌతే మైసూరు ప్రభుత్వము వద్దనుంచి కాగితాలు వస్తాయి. అక్కడి ప్రజలకు ఈ సీటినున్నట్లు జీవన్మరణ సమస్యగా వుంది.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు - బసవ మూరయ్య గారు ఎన్ని చెప్పినది సరిగా వినలేదనుకొంటాను కాగితాలు కాబట్టి పోయాయిని గాని, లేనిగాని నేనీమీచెప్ప లేదా. ఇది రెండు రాష్ట్రములను సంబంధించిన సమస్య కనుక చాల మర్యాదగా ముచ్చటించుకొనాలి. ఎప్పుడయినో పరిష్కారము కాగినిస్తుందో అప్పుడే మధ్యపరిష్కారమును వదిలిపెట్టుచు ఎవరినోమధ్యపర్తిగావెట్టి వారికి ఈ సమస్య వదిలిపెట్టబడులు ఆ మధ్యన పోతూ ఈ రెండు రాష్ట్రాల మంత్రులు కూర్చోని సంప్రదింపులు జరుపుకొని నిర్ణయించుకొనడము మంచిది బసవ మూరయ్య గారు ఆప్రాంతమువారు కాదు కాబట్టి పేర్లలో చూసి 7 వేల ఎకరాలని, 70 వేల ఎకరాలని వాగిని ఉండవచ్చు.

(Question No. 421 was not put and answered. The question and answer are printed at the end of the proceedings)

Horticultural Research Station on Tirupathi Hills

422—

*380 Q. *Sri P. Kodandaramiah (Put by Sri N. C. Seshadri)* - Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state.

(a) why the scheme for establishing a sub-humid tropical horticultural research station on Tirupati hills was proposed to be dropped from the Plan (vide page 42 of the book "Second Five-Year Plan Programme 1958-59"); and

(b) whether it is a fact that the station if started, would serve many pilgrims of different places?

The Minister for Agriculture (Sri P. Thinma Reddy):

(a) The Indian Council of Agricultural Research's sanction of funds for the scheme was received late in February, 1959 and there were no adequate funds to put the scheme

in operation in 1958-59. Hence the scheme was dropped from the Plan for 1958-59. However, the question of sanctioning the scheme and making provision for it in the Plan for 1959-60 is under the consideration of the Government.

(b) Yes.

(శ్రీ) యం నాగిరెడ్డి, 1958-1959 అభివృద్ధి వచ్చి దీనిని అప్పుడు పీలు కాలేదని మంత్రిగారు చెప్పారు. 1959-60 సంవత్సరంలో ఇంకా మూడు నాలుగో ప్రాంతాన్ని కావస్తున్నాయి. ఇంకా approve చేయటం consideration లో ఉంది అంటున్నారు. అలాగే ఎక్కడ చూస్తుంటే చచ్చిపోతా.

(శ్రీ) పి. తిమ్మా రెడ్డి, ఇది మన సంబంధించిన వ్యవహారం కాదు, Government of India వారి Indian Council of Agricultural Research ఆ వ్యవహారం చూసుకొంటుంది. వారి పద్ధతుంజే ఆ sanctions రావానిప్పుడు అందుచేరే మనం ఎమీ చేయటానికి ఏమిలేదు. మన మరల మరల ప్రాంతాన్ని ము. శ్వరలోనే sanction అయివస్తే వెంటనే take up చేయటానికి ఏమింటుంది.

* * * Central Oil Seeds Committee

423—

394 Q. Sri P. Rajagopal Naidu (Thavanampalle) : Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state.

(a) the amount allotted by the Central Oil Seeds Committee to the State for 1958-59, and

(b) the amount spent so far.

Sri P. Thinna Reddy : A statement is placed on the Table of the House

(STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE LEGISLATIVE ASSEMBLY)

(Vide Starred Question No. 394 of Sri P. Rajagopal Naidu, M.L.A.)

Details of amounts sanctioned by Indian Central Oil-seeds Committee during 1958-59 and amounts spent from their share.

(3)

S. No.	Name of the Scheme.	1958-59	
		Amount sanctioned by I.C.O.C. (share of I.C.O.C.)	Amount spent (share of I.C.O.C.)
		Rs.	Rs.
1	Castor Seed Distribution Scheme	32,281	22,753.00
2.	Scheme for castor cultivation in India	2,500	2,331.93
3.	Scheme for routine analytical work at Rajendranagar ...	5,510	5,120 00
4.	Establishment of Sesamum Research Station, Karimnagar	8,382	309.00
5.	Oilseed Extension Scheme ...	69,370	23,379.00
6.	Zonal Nucleus Seed Farm, Kogsi and Kadiri	14,260	12,121.00
7.	Regional Oilseeds Research Station, Kadiri (Anantapur district)	29,920	29,703.07
8.	Establishment of Arboretum of Oil bearing trees	7,000	4,199.00
9.	Scheme for research on pests of castor and other oilseeds (Part I)	4,373	1,962.00
10.	Scheme for research on dis- eases of castor and other oil- seeds (Part II)	2,470	400.00
	TOTAL ...	1,76,066	1,02,278.00

Note: Items 2, 7 and 8 are entirely financed by the Indian Central Oilseeds Committee.

శ్రీ పి. రాజగోపాల నాయుడు:- అయిదవ item లో 69,370 చూపా
యలు కాంక్షన్ చేసినట్లు 23,379 రూ. ఖర్చు చేసినట్లు వున్నది ఏవ వసులకు
ఎంత ఖర్చు చేశారు?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- ఒక్కొక్క item క్రింద ఇంతింత ఖర్చు పెట్టాలని
డబ్బును కేటాయించటం జరిగింది. ఎంత ఖర్చు పెట్టాలో అంతే ఖర్చు పెట్టటా
నికి ప్రయత్నించాము.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:- Oilseeds Extension Scheme అన్నారు.
దానిలో దేనికి ఎంత ఖర్చు పెడుతున్నారు?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- కొత్తరకం వేరుసెనగ గింజలు, మానెగింజలు కొని
ఇతర ప్రాంతాలకు సరఫరా చేసి కొత్తరకం seed ను introduce చేయటానికి.

శ్రీ ఎన్. సి. శేషాద్రి:- Central Oilseeds Committee నుండి వచ్చే
funds కేవలం research కే ఖర్చు పెట్టబడు తున్నదా? రెగ్యులేటర్ మార్కెట్స్
కొరకు బిల్డింగులు కట్టటానికి గోడౌన్స్ కట్టటానికి గ్రాంటు రూపంలో సహాయం
చేయటానికి వీలుంటుందా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- ఇందులో చెప్పబడిన వాటికే ఖర్చు పెడుతున్నాము
కాని మార్కెట్లకు, గోడౌన్స్ కు ఖర్చు పెట్టటం లేదు.

శ్రీ యం. సత్యనారాయణరాజు:- Central Oilseeds Committee వారు
సరళిపట్నంలో ఒక Research Station పెట్టాలనే proposal చేసినట్లు విన్నాము.
అది ఎంతవరకు నిజము? నిజమైతే ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారు?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- ప్రశ్నేక పక్షం వేయండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- కరీంనగర్ కు 8 వేల రూపాయలు allot
చేస్తే దానిలో 300 మాత్రమే ఖర్చు చేయటం జరిగింది. Part I Scheme కు,
Part II Scheme కు సగంకూడ ఖర్చు చేయక పోవటానికి కారణం ఏమిటో
చెబుతారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- Establishment of Sesamum Research Station,
Karimnagar కు భూమి ఎక్సైజర్ చేయటమో లేక తగు వెలలో భూమిని కొనటమో
చేయాలి. ఒక సంవత్సరం భూమి దొరకకపోతే ఖర్చు చేయటం తగ్గుతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య:- ఒక సంవత్సరంలో డబ్బు ఖర్చు
చేయకపోతే దానిని మరుసటి సంవత్సరమునకు కేటాయిస్తాడా? లేక అది ఖర్చు
చేయకపోతే లాస్ అవుతుందా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:- మరుసటి సంవత్సరానికి మరల కేటాయిస్తారు.

శ్రీ పి. రామాచార్య:- అనంతపురంలో ఆయిల్ సీడ్ తిసెర్ని స్టేషన్ వుంది.
కాని దానికి ప్రభుత్వం ధనసహాయం చేయటంలేదు కనుక దాని మేనేజిమెంటు
వైదా తీసుకుంటుందా?

(శ్రీ పి. తిమ్మా రెడ్డి - ౫) వివరాలు నా కళ్ల లోపు. ప్రశ్న ప్రశ్న వేస్తే వివరాలు చెప్పిస్తాను.

(శ్రీ యస్. నాగిరెడ్డి - 1,00,000 గూపాయలు allot చేస్తే 1,00,000 గూపాయలు మూలకాపే ఖర్చు చేయటం జరిగింది. మృత్తిగాని అవసరం కాని సంతకరకు ఎంత ఖర్చు చేయటం అంతా ఖర్చు చేశాము అని చెప్పారు. అంతే యింకా చేయవలసినది లేక ఖర్చు కావేదా? లేక అవసరం వుండినాడా సకాలం లో చేయలేక పోయామా?

(శ్రీ పి. తిమ్మా రెడ్డి - వీరు చెప్పిన గింజలు కొని దానిని distribute చేసిన పిదప మరల ఉప్పు సంపాదించటం జరుగుతుంది. ఎ సమయం లోనైనా అవసరం వస్తుండేనోననే అప్రమేయంగా కేటాయింపు జరుగుతుంది. కేటాయింపు ఎవరికీ వాగే చెప్పకూడదు. సంపాదన చేయవలసిన అవసరం వుండదు. అప్పుడు అనుకోకుండా ఖర్చు కాకుండా పోతుంది.

Godowns Under the State Ware-Housing Scheme

424—

*573 Q. *Srimati T. Lakshmikantamma (Khammam General)*: Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

the district-wise number of Godowns sanctioned in 1958-59 and 1959-60 for construction under the State Warehousing Scheme and their location?

Sri P. Thimma Reddy :

District.	1958-59 No. of godowns sanctioned.	Location.
Srikakulam	One	Amadalavalasa.
Visakhapatnam	One	Vizianagaram.
Cuddapah	One	Cuddapah.
Mahaboobnagar	One	Jedcherla.

District.	1959-60 No. of godowns sanctioned.	Location.
Krishna	One	Gudiwada.
Nellore	One	Nellore.
Chittoor	One	Piler.
Khammam	One	Khammam.

(శ్రీ ఎన్. వి. రామారెడ్డి : State Ware-Housing Corporation అధ్యక్షులకు పట్టణంలోని గిడ్డింగులు రద్దులకు ఉపయోగపడే మార్కెట్ల ప్రక్కనే కట్టాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశ్యం ఉందా?

(శ్రీ ఎ. రామారెడ్డి :- కానీ పట్టణ మార్కెట్లకు పరియాలలోనే కడు మార్కెట్లు. Central assistance కోరిక ఉన్నప్పుడు వస్తున్నవి. ఎక్కడైతే ఈ కోరిక ఉన్నది, గిడ్డింగులు పట్టణాలని అనుకూలమైన మార్కెట్లకు రెగ్యులేటర్ల మార్కెట్లను ఉద్దేశ్యం ప్రారంభించ బడగలను.

Japanese Method of Cultivation

425—

*872 Q. Sri Md. Tahaseel (Put by Sri G. Nageswara Rao): Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the acreage under the Japanese method of cultivation of paddy in Cherla Firka, Venkatapuram taluk, East Godavari District;

(b) whether any progress has been made there; and

(c) if so, if any scheme is under consideration to extend the same to the remaining areas also?

Sri P. Thimma Reddy : (a) The acreage under Japanese Method of Paddy Cultivation in Cherla Firka in 1958-59 was 93 acres.

(b) For 1959-60 target of 150 acres has been fixed.

(c) There is no special scheme. Demonstration plots are being laid out. The entire taluk of Venkatapuram including Cherla Firka, is now covered by pre-extension block and the extension staff is concentrating their attention on this.

(శ్రీ జి. నాగేశ్వరరావు : ఇప్పుడు పట్టణం లేదని ముఖ్యమంత్రి తెల్పారు. అయితే ఇంకావరకు 93 ఎకరాలలో చేపాటని చెప్పారు. మిగిలినవి ఈ సంవత్సరంలో కాని, వరుస సంవత్సరంలో కాని చేపాటవ్వడం వీర కోయ రైతులకు విత్తనాలు ఇవ్వడం వంటివి ఉపయోగపడే పద్ధతులను అనుసరించే ఆలోచిస్తారా?

(శ్రీ ఎ. రామారెడ్డి :- పట్టణం జామిన్ వుండి ఉచితంగా seed ఇచ్చి వుంటే వీటిని ఇస్తారు. ఎవనిస్ పద్ధతుని extend చేసేటప్పుడు ఎరువును ఉచితంగా ఇచ్చి జపనీస్ method ను ప్రోత్సహించి encourage చేస్తారు.

(శ్రీ ఎ. నాగేశ్వరరావు : ఎవనిస్ కోయ :- పట్టణ ప్రాంతాలలో గల క్లాస్ ఉచితంగా ఇవ్వటం సాధ్యం అయితే ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తుందా?

శ్రీ పి. టమ్మారెడ్డి :- సబ్బి ప్రాంతాలను ఆభివృద్ధిలోనికి తీసుకు రావటానికి ప్రత్యేకంగా ఒక శాఖ వున్నది. అది కొన్ని లక్షల రూపాయలను ఖర్చు చేస్తున్నది. వ్యవసాయ శాఖ ద్వారా, ప్లానింగ్ శాఖ ద్వారా, ఎఓన్ డెవలప్ మెంట్ శాఖ ద్వారా ఆభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరుగుతాయి

House-Sites for Harijans of Jaggampet and Kothur Villages

426—

*331 Q. Sri B. Subba Rao (Put by Sri G. Nageswara Rao): Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

whether it is a fact that assignment of the land allotted for the house-sites of Harijans of Jaggampet and Kothur villages, Peddapuram taluk, East Godavari district has been stayed under the orders of the Government?

The Minister for Education (Sri S. B. P. Pattabhirama Rao): Acquisition proceedings were stayed, Sir.

శ్రీ జి. నాగేశ్వరరావు :- కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు :- 2 ఎకరాలపైన భూమి కావాలని దరఖాస్తు పెట్టినమాట నిజమే. కాని దానివల్ల దానికికలసివున్న భూమిగలభూమి మందుకు ఇబ్బంది వుంది. తన బిబ్బందులను తెలియజేస్తూ రోడ్డుకు అవతలనున్న భూమిని ఉచితంగా ఇస్తానని ఆయన పిటిషన్ ఇచ్చారు. మేము దానిని కలెక్టరుకు పంపాము. కలెక్టరు పరిశీలించి ఆయన చెప్పింది సజబుగా వుంది. ఆయన ఇస్తానన్న భూమి సీసుకొంటే లాభంగా వుంటుంది' అని చెప్పారు.

శ్రీ జి. నాగేశ్వరరావు :- ఎవరు ఏ కారణాలను తెల్పినా నివశించటానికి వీలులేని స్థలం ఇస్తే ఎలా ? ఒక సంవత్సరం నుండి ఎమర్జన్సీ క్లాజ్ ను అయినా apply చేసి ఎక్వైర్ చేస్తున్నాము కనుక దీనిని కూడ ఆ క్లాజ్ క్రింద ఎక్వైర్ చేసి వారికి ఇస్తే వారు సుఖంగా కాపురం చేయటానికి వీలుంటుంది. ఆ విధంగా చేయటానికి ప్రయత్నిస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు :- ఆలోచించే చేశాము. ఇక ఆలోచించటానికి వీలులేదు.

House-Sites for Harijans in Kurnool District

427—

*411 Q. Sri P. Gunnayya: Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) the extent of land given to Harijans for house-sites in Kurnool district during 1958-59 and the amount of expenditure incurred thereon; and

(b) the taluk-wise number of villages in which the house-sites have been given?

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : (a) An extent of Ac. 41-39 cents was acquired and an amount of Rs. 57,302-48 np. was incurred.

(b) Name of the Taluk.	Name of the village.
1. Kurnool	Orvakal, E. Tandrapadu, Nidzur.
2. Pattikonda	Khyrappala, Pandikonda.
3. Koilkuntala	Gundupapala.
4. Atmakur Sub-Taluk	Atmakur Mittakandala.
5. Dhone	Peapally.
6. Yemmiganur Sub-Taluk	Mittasompuram, Yemmiganur.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :- ఇప్పుడు 41 ఎకరాల భూమి ప్రభుత్వము హరిజనులకు ఇచ్చాము అని చెప్పితున్నారు. ఇది చాలా మట్టుకు మూడవ వంతు స్థలి మేమో. ఇంకా హరిజనులకు ప్రభుత్వము నివాస స్థలం స్వాధీనం చేసుకొని నప్పటికి కూడా, ఇంజనీర్లు వాళ్ళకు నివాస స్థలాలు పంచి పెట్టలేదని నాకు వచ్చిన భోగట్టా ప్రికారం చెబుస్తున్నది. దానిని వెంటనే పంపకం చేసేటట్లు ప్రభుత్వము యోచిస్తుందా?

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభి రామారావు :- నాదగ్గర అటువంటి భోగట్టా లేదు. ఆ భోగట్టా నాకు పంపిస్తే, దానిని విచారణ చేయిస్తాను.

శ్రీ ఎస్. కె. లింగం (నందికోట్కూరు-రిజర్వ్) :- ఆశ్చర్యకరమే. అందుకే 27 వేల రూపాయలు ఆ స్థలము యొక్క యజమానికి చెల్లించారు. కాని గత మూడు సంవత్సరాలుగా ఆ స్థలంపైన, ఆ రైతు ఆదాయం పొందుతున్నాడు ఇంతవరకు ఆ స్థలం హరిజనుల ఇళ్ల స్థలాలకు గాను possession ఇవ్వలేదు. కనుక ఈ మొత్తాలను, ఆ మొత్తంలోనుంచి మిగిలినది దానిని ఆ రైతు refund చేసేటట్లు చేయడానికి ప్రభుత్వము ఉత్తరువులు ఇస్తారా?

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభి రామారావు :- అధ్యక్షా, లింగంగారు ఇంతవరకు ఈ విషయం నా దృష్టికి తీసుకు రాలేదు. తీసుకువచ్చి ఉంటే, దానిని పరిశీలన చేసి తగిన ఏర్పాట్లు చేసేందుకు వీలుండేది. కాని ఇప్పుడు ప్రశ్న వేసినంత మాత్రాన ఆ విషయం గురించి చెప్పాలంటే, దాని భోగట్టా లేనిదే చెప్పుట సాధ్యం కాదు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :- కర్నూలు జిల్లా, మొత్తం ఆంధ్రదేశంలో పెద్ద జిల్లా. అలాంటప్పుడు 42 ఎకరాలేమో హరిజనులకు ఇచ్చామని, 50,000/- రూపాయలు ఖర్చు పెట్టామని అంటున్నారు. అది శ్రీకాకుళం జిల్లావంటి చిన్న

జిల్లాలో ఖర్చు పెట్టినంత కూడా లేదు. కాబట్టి ఇటువైపున అయినా పెంచు డబ్బు ఖర్చు పెట్టి ఈ సంవత్సరం కనీసం పంద ఎం రాత్రీనా ఆ జిల్లాలో హరిజనులకు ఇచ్చేటట్లు ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభి రామారావు : కర్నూలు జిల్లా population 16 లక్షలైతే, శ్రీకాకుళం జిల్లా population 18 లక్షలు ఉన్నది...

Regional Film Library.

428—

*561 Q. *Srimati T. Lakshmikanthamma (Khammam-General)* : Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the State Government decided to open a regional film library in the Andhra Region; and

(b) whether the Government will be pleased to place on the Table of the House a brief report on the working of the Film Library intended to serve schools in Telangana?

The Minister for Education (Sri S. B. P. Pattabhirama Rao): (a) The answer is in the affirmative.

(b) A brief report is placed on the Table of the House.

REPORT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Legislative Assembly Question (Starred) No. 561.

Prior to the formation of Andhra Pradesh, there was no Central Film Library in the Education Directorate of the former Hyderabad Government. After the formation of Andhra Pradesh, the films and filmstrips required by Schools in the State were being loaned from the Central Film Library of the Education Directorate of the former Andhra Government. As the number of schools borrowing film and film-strip projectors began to increase, it was found difficult to serve all the schools in both Telangana and Andhra regions. Hence the Government have sanctioned the opening of a Regional Film Library for serving the schools in Andhra region. There are about 600 film and 800 film-strips in the Film Library of the Directorate.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:- అన్ని సెకండరీ స్కూళ్లకు ఆ film supply చేసే దానికి ప్రభుత్వము ఏవిధానం అవలంబిస్తున్నది. ఇప్పుడు ఎన్ని స్కూళ్లలో ఇవి supply కాకుండా ఉన్నాయి ?

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభి రామారావు:- films ఉపయోగించడానికి వీలైన equipment ఉన్న స్కూళ్లన్నిటికీ కూడా supply చేస్తారు.

(శ్రీ) ఎస్. వేమయ్య:- అసలు ఎన్ని స్కూళ్లకు ఇప్పుడు ఈ films serve అవుతున్నవి. ఎన్నిటికీ కాకుండా ఉన్నది. ఎప్పటిలోపల అన్ని సెలండరీ స్కూళ్ల లోని విద్యార్థులకు ఈవరతి కలుగజేస్తారు?

(శ్రీ) ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు:- ప్రత్యేక ప్రశ్నవేస్తే ఆ వివరాలు తెప్పించి చెబుతాను.

(శ్రీ) జి. సత్యనారాయణ (సామల్ కోట); U. N. O. వాళ్లు ఈలాంటి విషయాలలో కొంత భారత దేశమునకు సహాయం చేస్తున్నారు. ఆ సహాయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కొంత కృషి చేసినట్లయితే, అలాంటి అవకాశాలు ఎక్కువగా కలగడానికి వీలుంటుందిగదా?

(శ్రీ) యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు:- అసలు ఆ గ్రామాలకు electricity వెళ్లితేగాని ఆ equipment ఉపయోగించడానికి వీలులేదు. Electricity వెళ్లినతరువాత ఆయాచోట్లలో, ఆ equipment ఉపయోగించడానికి వీలుఅవుతుంది. అందుచేత దీనికి U. N. O. లోను, రష్యాలోను పమి సంబంధం లేదు.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య:- ఈ film library office ఎక్కడ ఉన్నదో తెలియజేస్తారా?

(శ్రీ) యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు:- హైదరాబాదులో D.P.I.'s office లో ఉన్నది, తరువాత గుంటూరులో regional office లో ఉన్నది.

Additional District Welfare Officers.

429—

*625 Q. Sri S. Vemayya: Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

the number of districts in which additional District Welfare Officers were appointed during the current year for the Land Acquisition Work?

Sri S. B. P. Pattabhirama Rao : Ten, Sir.

(శ్రీ) ఎస్. వేమయ్య:- మిగతా జిల్లాలలో కూడ ఈ అదనపు అధికారిని నియమించి ఈ house sites దరఖాస్తులన్నీ పరిష్కారం చేయడానికి పూనుకుంటారా? ఈ staff ను ఇంకొక సంవత్సరం పొడిగించటానికి ఏమైనా ప్రయత్నాలు ఉన్నాయా?

(శ్రీ) యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు:- తూర్పు గోదావరి జిల్లా తప్ప తక్కిన అన్ని ఆంధ్ర జిల్లాలలో కూడ 1-4-1959 వరకు వీరిని వేశారు. అవసరమైనచోట్ల వీరిని పొడిగిస్తున్నామని కూడ.

(శ్రీ) బి. శంకరయ్య:- ఈ అదనపు అఫీసర్లను వేసినచోట్ల 2, 4, సంవత్సరములనుండి pending లో ఉన్నటువంటి ఇళ్లస్థలాల విషయాలు ఏమైన పరిష్కారమైనట్లు ప్రభుత్వానికి తెలుసునా?

(శ్రీ) యస్. వి. పి. పట్టాభి రామారావు, గో. నిఘంటు సహకారముడుంటే పప్పుకుండా పరిష్కార సువుకాయి

(శ్రీ) ఎస్. కె. రంగం (నందికొట్కూర్-రిజర్వ్),- చాల సంవత్సరాల నుంచి ఈసం ఏనుజుధికారులు జిల్లాలలో పనిచేస్తున్నారు. కాని ఇప్పుడు అదనంగా ఒకరికిబదులు ఇవ్వరినివేశారు. అయినప్పటికీనీ వారికి ప్రయాణ సౌకర్యాలు లేక చాలా రోజులనుంచి కష్టపడుతున్నారు. ఆ అధికారులకు ఒక జీఎంఎస్ ఇస్తే బాగుంటుందనిపియిం ప్రభుత్వముకూడ ఆమోదించింది. కాని ఇంతవరకు వారికి అటువంటి అవకాశం ఇవ్వలేదు. కనుక ఇప్పుడైనా వారికి ప్రభుత్వ ఇచ్చటటువంటి పర్సంటు చేస్తారా?

(శ్రీ) ఎస్. బి. పి. పట్టాభి రామారావు:- అటువంటిది నా దృష్టి కిది తీసుకు రాలేదు.

(శ్రీ) ఎస్. వి. కె. ప్రసాద్ (చెన్నూరు):- ఇప్పుడు మొత్తం 10 మంది ఆఫీ సర్లను వేశామనిచెప్పారు. 20 జిల్లాలు ఉన్నప్పుడు, 10 మంది ఆఫీసర్లను వేశారంటే, అన్ని జిల్లాలకు వేయలేదన్నమాట. దానికి కారణమేమిటో తెలియజేస్తారా?

(శ్రీ) ఎస్. వి. పి. పట్టాభి రామారావు:- అవసరమైన జిల్లాలన్నిటికి వేశారు.

(శ్రీ) ఎస్. బి. కె. ప్రసాద్ :- అవసరమంటే ఏ పరిస్థితులనుబట్టి అవసర మంటున్నారు? ఇప్పుడు తెలంగాణాలో వరంగల్ జిల్లా ఉన్నది. అక్కడకూడ applications ఎన్నో సంవత్సరాలనుంచి pending లో ఉన్నాయి. అటువంటి పెద్దజిల్లాకు కూడ వేయలేదు. కాబట్టి అవసరము అనేది చేనినిబట్టి నిర్ణయిస్తు న్నారో తెలియజేస్తారా?

(శ్రీ) యస్. బి. పి. పట్టాభి రామారావు :- ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే, ఎందుకు వేయ జిల్లాలో వేయ లేదో చెప్పతాను.

(శ్రీ) ఎస్. వేమయ్య:- ఈ జిల్లా వెల్ షేర్ ఆఫీసర్లు చేసేటటువంటి కార్య క్రమం జిల్లా పరిషత్తుకు అప్పగించవలెను అనేటటువంటి వదంతి వస్తున్నది. అది ఎంతవరకు నిజము? అటువంటిమార్పు ఏమైనా ఉన్నదా, లేక వాళ్లనే continue చేస్తారా?

(శ్రీ) యస్. బి. పి. పట్టాభి రామారావు :- కొంతవరకు సమితి areas లోనే ఆసమితులకే ఇచ్చారు. తరువాత పరిషత్తులకు ఇస్తారనే విషయం గురించి ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే భోగట్టా తెప్పిస్తాను.

House - Sites to the Villagers of North Pallipalem

H/o. Patur

430—

*673 Q. Sri S. Vemayya : Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Government provided house-sites to the villagers of North Pallipalem, h/o Patur, Kovur taluk, Nellore district;

(b) if not, the reasons for the delay;

(c) whether it is a fact the District Health Officer, Nellore, is delaying in issuing Health Certificate for the last 4 months; and

(d) if so, the reason therefor?

Sri S. B. P. Pattabhirama Rao : (a) No application is reported to be pending regarding provision of house-sites to Harijans of the said place, hence (b), (c) and (d) do not arise.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :- అధ్యక్షా, ఇక్కడ హరిజనులు అనే సమస్యకాదు. అది అక్కడ ఉన్నటువంటి పల్లె కాపులు, చెరు, బడిన జాతులకు సంబంధించిన టువంటిది. ఇది చాలకాలంగా pending లో ఉన్నది. ప్రస్తుతం కొన్ని కారణాలవల్ల అవి ఇవ్వడంకూడ మానిపేశారని తెలుస్తున్నది. దరిమలానైనా, వాళ్లకు ఆ స్థలాలు ఇప్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభి రామారావు :- అవిషయంగురించి నాకు ప్రత్యేకంగా వ్రాసి పంపిస్తే నేను యోచిస్తాను.

Pre - University Course.

43I—

*1092 Q. **Sri S. Kasi Reddy [Put by Sri B. Shankariah]:** Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) the number of students who appeared for the Pre-University Course in the three Universities of the State, this year; and

(b) the number of them passed?

Sri S. B. P. Pattabhirama Rao : (a) and (b) : A statement is placed on the Table of the House.

Statement Placed on the Table of the House (vide Answer to Legislative Assembly Question No. 1092 (Starred)).

Name of the University.	Number of students appeared for the Pre-University Course in this year.	Number of students passed.
Andhra	9,224	4,685
Sri Venkateswara	2,149	871
Osmania	5,063	2,393

(8) వాటిని గోరాలకొట్టయ్య :- దాంట్లో percentage of passes చాల పెక్కుగా ఉన్నది. నామోదైన యూనివర్సిటీలలో అయితే ఇంకా చాల తగ్గిపోయాయి. దీనిని కారణంగా, అంతకుముందు వ్యవహారములకంటే తెలుగులో జరుపుకుంటూ, Pre-University కి వచ్చేటప్పటికల్లా, అంతా ఇంగ్లీషులో జరుగుతున్నది. చాలికి pick-up చేసుకొనేదానికి మూడు నెలలకంటే ఎక్కువ అవకాశం తీసుకుంటూ నష్టం దుబున్నా అనే విషయం ప్రభుత్వము అలోచిస్తుందా?

(9) యస్. గి. పి. పట్టాభి రామారావు :- ఈ విషయము ప్రభుత్వానికి సంబంధించినది కాదు. ఇది విద్యార్థిగణాంకాలకు సంబంధించిన విషయము.

House - Sites for Harijans of Bhatlapenumarru Village

432—

*1201 *Q. Sri V. Visweswera Rao:* Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Harijans of Bhatlapenumarru village, Divi taluk, Krishna district, applied for house-sites to the Collector, Krishna, in the years 1952 to 1959 and represented to the Minister for Social Welfare at about February and March, 1959;

(b) if so, whether they were provided with house-site; and

(c) if not, why?

Sri S. B. P. Puttabhirama Rao : (a) The Harijans of Bhatlapenumarru village have applied for house-sites to Collector during the year 1951 and 1959 and represented to Minister (Social Welfare) at about February and March, 1959.

(b and c) Not yet, because the house-sites selected for the needy Harijans became a subject matter of dispute between two parties of the village. The parties have since come to a settlement and necessary further action is being taken by the Collector for acquisition of land.

(9) వి. విశ్వేశ్వరరావు :- వారు agreement కు వచ్చారు కాబట్టి necessary action తీసుకొంటారని చెప్పుకున్నారు. Agreement కు వచ్చి చాలా కాలమైంది. అందువల్ల special powers తీసుకొని, మళ్ళీ పంట వేయక ముందే ఈ 4 మూలల్లోనే అవి స్వాధీనం చేసుకొనేటటువంటి పనియత్నం చేస్తాడా?

(9) యస్. గి. పి. పట్టాభి రామారావు :- కలెక్టరు అవిషయం పరిశీలన చేస్తున్నారు.

Polytechnic Institutions in Telangana Region.

433—

*1472 Q. *Sri B. Srirama Murthy* [Put by *Sri A. Yeruku Naidu (Salur—General)*]: Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Government have issued instructions to authorities of the Polytechnic Institutions in Telangana region that for the purpose of determining the qualifications for admission in the Polytechnic institutions the aggregate marks in English, Elementary Maths., Optional Maths., and Elementary Science should be taken into consideration; and

(b) if so, whether such instructions were followed in the institutions managed by the Government?

Sri S.B. P. Pattabhirama Rao: (a) The answer is in the negative.

(b) Does not arise.

Assignment of Land to the Harijans of Yeleswaram Village.

434—

*1542 Q. *Sri S. Vemayya*: Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

whether the Harijans were assigned the S. N. 337 Yeleswaram village, Maddapuram taluk, East Godavari district, in pursuance of Notification No. 106 at page 271 of Fort St. George Gazette, dated 13th February, 1951?

Sri S. B. P. Pattabhirama Rao: No, Sir.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:- ఎందువల్ల యివ్వలేదో వివరాలు చెప్పగలరా?

శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభి రామారావు:- అది పెనగాధ 31-1-1951 న అయిన అన్వేషణ పట్టాను. అయితే 1950 లోనే అందులో కొంత disposing అయినది. అసలు ఆ ట్రైబల్ లిమిటెడ్ కంపెనీ రెవెన్యూ స్థలం 2 ఎకరాల 50 గంటులు. 1 ఎకరం 50 గంటులు ఇదివరకే ఆయన ఎవరికో దానము చేశాడు. అందులో ఇండ్లు కట్టుకొన్నారు. ఇప్పుడు స్థలం యివాళించితే అక్కడ ఇంటికి ఇంటిమధ్యన ఉన్న స్థలాన్ని విడదీసి యివాళిలి. ఇది చాల కష్టం. ఇంటికి ఇంటి మధ్యన ఇంకొక ఇల్లు కట్టుటకు పిలుగా లేదు. అందువల్ల అక్కడ స్థలం విడదీసి యివ్వడం సాధ్యంకాలేదు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:- ఆ స్థలం యివ్వడానికి నిర్ణయించి 1951 ఫిబ్రవరి గజెటులో ప్రకటించి నప్పటికీ మంత్రిగారు చెప్పే ఇబ్బంది, ఇంకా ఇంకా

కనుగొన కుండా కందవానికి జాగ్రత్తలు ఎవరు? ఇప్పుడు withdraw చేయుటకు ఏమి ప్రతిబంధకాలు ఏర్పడినవి?

(శ్రీ) యస్, బి. పి. పట్టాభి రామారావు :- జాగ్రత్తలు ఎవరో చెప్పలేను. కాని ప్రతి బంధకాలు ఉన్నవి. అక్కడ స్థలము యివ్వడంవల్ల మేలుకంటే నష్టమే కలుగుతుంది. దానివల్ల లిటిగేషన్ పెరిగి డబ్బు ఖర్చు అవడం తప్ప ప్రయోజనం ఉండదు.

Political Prisoners in Jails.

435—

*983 Q. *Sri B. Sankarayya*: Will the hon. Minister for Law be pleased to state:

(a) the number of political Prisoners in Jails now; and

(b) the period of imprisonment yet to be undergone by each of the said persons?

The Minister for Law (Sri G Venkata Reddy Naidu) :

(a) There are no political prisoners confined in the Jails of Andhra Pradesh.

(b) Does not arise.

(శ్రీ) బి. శంకరయ్య :- రాజకీయ ఉద్దేశాలతో ఉండే ఖైదీల విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచించి చాలామందిని విడుదల చేశారు. ఇంకా యిప్పుడు జైలు రూల్సు ప్రకారం ఎవరైనా రాజకీయ ఉద్దేశాలతో జైల్సులో ఉన్నవారన్నారా?

(శ్రీ) జి. వెంకటరెడ్డి నాయుడు :- ఎవరూ లేరు.

Upgrading the Post of B. D. Os.

436—

*645 Q. *Sri P. Gopalu Reddy* [Put by *Sri D. Ramabrahmam (Kuppam)*]: Will the hon. Minister for Finance and Planning be pleased to state:

(a) whether the Government propose to upgrade the posts of Block Development Officers in the State and give them Gazetted rank;

(b) whether the Government propose to withdraw all the Revenue personnel working as Block Development Officers in the State; and

(c) whether the Government propose to promote Extension Officers as Block Development Officers?

The Minister for Finance and Planning (Sri K. Brahmananda Reddy): (a) The Government have since issued

orders upgrading the scale of pay of Block Development Officers from Rs. 200—10—300 to Rs. 200—20—400 and all the posts of Block Development Officers have been declared gazetted.

(b) No, Sir.

(c) Yes, Sir. 40 per cent of the posts of Block Development Officers have been reserved for departmental officers and Extension Officers of Agriculture, Animal Husbandry and Co-operation, Social Education Organisers (Men) and Mukhayasevikas at 10 per cent for each Department. Accordingly recruitment to these posts is being made.

(శ్రీ) డి. రామబ్రహ్మం :- అధ్యక్షా, ఎక్స్టెన్షన్ బ్లాక్ డెవలప్ మెంట్ ఆఫీసరుగా ఉన్న తాశిల్దార్లు తమకు గెజెటెడ్ ర్యాంకు రాలేదనే కారణంచేత తిరిగి వారి రెవిన్యూ డిపార్టు మెంటుకు వెళ్లిపోతున్నారు. దీనివల్ల ప్లానింగ్ డిపార్టు మెంటుకు ఇబ్బంది వచ్చేటట్లున్నది. ఈ విషయం ప్రభుత్వం వారు ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మనందరెడ్డి :- వెళ్లనివ్వండి, ఇబ్బంది లేదు.

శ్రీ సిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) :- బ్లాక్ డెవలప్ మెంట్ ఆఫీసరుకు డైరెక్టు రిక్రూట్ మెంట్ లేదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మనందరెడ్డి :- డైరెక్టు రిక్రూట్ మెంట్ లేదు. రెవిన్యూ డిపార్టు మెంటులో తాసిల్దార్లు, నాయక్ తాసిల్దార్లు నుంచి రిక్రూట్ చేస్తున్నారు. రెవిన్యూ డిపార్టు మెంటు నుంచి ఇదివరకు ఎక్కువ పర్సెంటేజ్ లో రిక్రూట్ చేశారు. ఇప్పుడు 40% అగ్రికల్చర్, కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టు మెంటు నుంచి, 60 % రెవిన్యూ డిపార్టు మెంటు నుంచి రిక్రూట్ చేస్తున్నారు. వచ్చే కాలములో రెవిన్యూ డిపార్టు మెంటు నుంచి తగ్గవచ్చును.

Panchayat Elections of Kesavadasupalem Village.

437—

*808 Q. *Sri A. Venkatrama Raju [Put by Sri B. Sankaraih]:* Will the hon. Minister for Finance and Planning be pleased to state :

(a) whether it is a fact that Panchayat elections of Kesavadasupalem village, Razole taluk, East Godavari district, have been conducted on 3rd June, 1959;

(b) whether any petition regarding the conduct of election has been received by the Government thereon; and

(c) if so, the principal contents of the said petition?

Sri K. Brahmananda Reddy: (a) and (b) The answer is in the affirmative.

(c) The main request in the petition is for holding fresh election for Ward No. 3.

(శ్రీ) జి. నాగేశ్వరరావు (రాష్ట్ర-విజ్ఞాపకం) :- అక్కడ ప్రభుత్వం వారు ఏరిగి ఎలక్షన్లు ఎప్పుడు జరపడానికి ప్రయత్నం చేస్తారో తెలుస్తారా?

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :- అందులో ప్రభుత్వం ఒక క్వం చేసుకొనవచ్చునా, లేదా, అనేది ఒక ప్రశ్న. అక్కడ ఎలక్షన్లు జరిగింది, కో-ఆర్డ్ చేసుకొనుట జరిగినది, ప్రెసిడెంట్ ఎలక్షన్లు జరిగింది. పట్టణం ఒక వాట్సా గురించి తగాదా ఉంటే కొద్దిగా వెళ్లి అధికారము ఉంటుందేమో గాని, గవర్నమెంటుకు సంబంధం లేకపోవచ్చును. I. G. L. A. గారు రిపోర్టు పెడిగారు. అది పచ్చిన తరువాత ఏచారణ జరుగుతుంది,

Primary Health Centre, Atmakur.

438—

*824 Q. **Sri P. Anthoni Reddy** [Put by **Sri Vavilala Gopalakrishnayya**]: Will the hon. Minister for Finance and Planning be pleased to state:

(a) when and how much did the villagers of Atmakur, Anantapur district, deposit for Primary Health Centre;

(b) when will the Centre be opened; and

(c) when will they begin the construction and the reasons for not constructing it so far?

Sri K. Brahmananda Reddy: (a) The villagers of Atmakur made the following deposits on the dates noted against them:

	Date.
Rs. 5,000	3-6-1958
Rs. 4,000	13-7-1958

The Panchayat Board, Atmakur, deposited a sum of Rs. 1,000 on 12-7-1958.

(b) The Centre will be opened as soon as a Medical Officer and other personnel are posted. The Director of Medical Services has been asked to post the staff urgently and he has promised to do so soon.

(c) The donors have not come forward to take up the construction of the building. Government propose to entrust the work to the Panchayat and get it completed as soon as possible.

Arvapalem Road Under Local Development Works Scheme.

439—

*1180 Q. **Sri G. Nageswara Rao** : Will the hon. Minister for Finance and Planning be pleased to state :

(a) whether there is any proposal with the Government to construct Arvapalem Road, hamlet of Kadali, Razole taluk, East Godavari district, under Local Development Works Scheme; and

(b) if so, when it will be taken up?

Sri K. Brahmananda Reddy : (a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ బి నాగేశ్వరరావు :- ఇంతకుముందు యీర్పు గోదావరి జిల్లా కలెక్టరు ఈ పనిని తీసుకొంటామని పంచాయితీ వారి భాగం అడిగినప్పుడు, ఆ పంచాయితీవారు యివ్వడానికి నిర్ణయం చేసి తెలియ జేశారు. వారికి వ వంతు భాగం తీసుకొని మిగిలినది. L. D. Works క్రింద వేసి ఆ పనిని ప్రారంభించుటకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :- వారు ఇన్సామన్నప్పటికి ఆపనిని L.D. Works క్రింద తీసుకొనుటకు వీలులేదు. L, D. Works క్రింద allot అయ్యే డబ్బు, కేంద్రం యిచ్చేది, ఒక్క water supply & drinking water కు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టాలి వేరే వాటికి ఖర్చుపెట్ట కూడదు

***Allegations Against the Sub-Inspector of Nagari Station
in Chittoor District.***

440—

*663 Q. **Sri P. Gopala Reddy** [Put by **Sri D. Ramabrahram**] : Will the hon. Minister for Home be pleased to state :

(a) whether the Government received any representation from the public against one Sub-Inspector by name T. Sudhakar of Nagari Station in Chittoor district, for corrupt practices, illegal gratification, acquiring landed property without the permission of the authorities, interference in village politics and creating trouble and also his high handedness in torturing innocent people at the Police Station;

(b) if so, the action taken thereon; and

(c) if not, why?

(5)

The Minister for Home (Sri M. Narasinga Rao):

(a) Yes, Sir.

(b) The matter is under investigation.

(c) Does not arise.

Co-operative Weavers' Society at Ponduru.

441—

*199 (A) *Q. Sri M. Satyanarayana Raju (Cheepurupalli-General) :* Will the hon. Minister for Endowments and Industries be pleased to state :

(a) whether the Co-operative Weavers' Society at Ponduru in Srikakulam district was superseded;

(b) if so, when and why;

(c) whether the Management was handed over to the elected president; and

(d) if so, when and if not, the reasons therefor?

The Minister for Endowments and Industries (Sri A. Bhagavantha Rao) : (a) and (b) Yes, Sir. The Committee of the Sri Saibaba Weavers' Co-operative Society at Ponduru was superseded since 5-11-1954 as the affairs of the society were mismanaged by the Board of Directors without any regard to the provisions of the Madras Weavers' Co-operative Societies Act and Rules and the Bye-laws of the Society.

(c) and (d) The supersession period was over by 31-7-1959 and from 1-8-1959 a committee was nominated and it was functioning.

Sri M. Satyanarayana Raju : Is it nominated or elected?

Sri A. Bhagavantha Rao : Nominated.

Sri M. Satyanarayana Raju : Why were elections not conducted?

Sri A. Bhagawanta Rao : The report is :

“In view of the factions among the members it was suggested to them that they might agree to a nominated Board for a period of three years. All the members present at the time of discussion agreed to this proposal. The General Body of the Society adopted a transitory bye-law authorising the Registrar to nominate the Board of Directors, for a period of three years. Accordingly this was done.”

(శ్రీ) పిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లు :- నూనర్ సిడ్ చేసినప్పుడు ఉన్న కై రై రై రునే తిరిగి నామినేట్ చేశారా ?

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు :- లేదు.

Prices of Handloom Cloth.

442—

*227 Q. Sri P. Gunnayya: Will the hon. Minister for Endowments and Industries be pleased to state:

(a) whether in view of the high prices of Handloom Cloth in the State, the Government propose to reduce the price;

(b) if so, the reduction made in 1958 and the reduction proposed to be made during 1959 per rupee; and

(c) whether arrangements are being made to see that sarees are available for sale at Rs. 4 each to the poor, from the Co-operative Societies?

Sri A. Bhagavantha Rao: (a) No, Sir. It is not correct to say that handloom cloth is being sold at high prices. Further the Weavers' Co-operative Societies producing handloom cloth are private bodies and hence the question of reducing the prices by the Government does not arise.

(b) Does not arise.

(c) Sarees are available at Rs. 4 also but they are of low counts, with loose texture and short width. As such sarees are not generally in great demand, the co-operatives produce mostly quality goods.

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు:- 1) చేనేత వస్త్రముల ధరలు పెరిగినవని చెప్పుట నిజము కాదు. చేనేతవస్త్రములు ఉత్పత్తి చేసే సంఘములన్నీ, స్వంత సంఘములు కాబట్టి వారు నిర్ణయించిన ధరలు వర్తనమొంటువారు తగ్గించడము అనే ప్రశ్న ఉదయించదు.

2) ఉత్పన్నము కాదు.

3) కొన్నికొన్ని చీరలు రూ. 4/- ల చొ॥ దొరికేమాట నిజమే. అవి తక్కువ నెంబర్ల నూలుతో నేసినవి. సేత సరిగా ఉండదు అందుచేత వాటిని ఎక్కువగా కొనుట లేదు.

(శ్రీ) పి. గున్నయ్య:- చీరల ధరలు పెంచలేదని మంత్రిగారు చెబిస్తున్నారు. ఇండ్లవద్దనేసి మూటలు నెత్తినపెట్టుకొని గ్రామములో తిరిగి అమ్మేవారు 7 గజముల చీర రూ. 4-8-0 కు యిస్తున్నారు. అదేచీర ప్రభుత్వంవారు సహకార సంఘములద్వారా స్థాపించిన అంగళ్లలో 8-8-0 కు అమ్ముతున్నారని

సహకార ముద్రికారు ఈ సొసైటీను దర్శించి బ్రహ్మాండమైన స్వాగతములు పుచ్చుకొంటున్నాడు. వారికి తెలుసు, పేదవారు వేలాదిమంది చీర 1 కి నాలుగుదు రూపాయలగు కొంచామని ఎంతో ఆశతో ఉన్నారని. దయచేసి సొసైటీలో అమ్మే చీరలధర తగ్గించడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు:- రేట్లు తగ్గించేందుకు ప్రభుత్వానికి అధికారము లేదు. కో.ఆపరేటివ్ సొసైటీలు గవర్నమెంటువారివి కాదు. అవి పీవర్చుస్వంతంగా స్థాపించుకొన్నవి. వాటిలో ఉత్పత్తి అదెక్స్ వస్త్రములధర, క్యాబిటేనిబట్టి, నేత ముతారీనిబట్టి ఉంటుంది. అది ఆ సంఘం నడిపేవారు నిర్ణయిస్తారు. వారుచెప్పే దూ. 4/- ల ధర ఎక్కువ క్యాబిటే చీరలదై ఉండవచ్చును.

(శ్రీ) పి. గున్నయ్య:- ఆ సొసైటీలలో వస్త్రాల ధరలు పెంచుతున్నారు కాబట్టి, వాటిపైవయంలో ప్రభుత్వం స్వయంగా విచారణ చేస్తుందా? ఆ సొసైటీలు అమ్మే వస్త్రాల ధరలు తగ్గించటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు:- దానికి నేను మొదటనే సమాధానం చెప్పాను.

(శ్రీ) బి. శంకరయ్య:- అధ్యక్షా! ఇప్పుడు ముద్రికారు వాటి ధరలు తగ్గించటానికి వీలు లేదంటున్నారు. సెన్సుఫండ్ స్కీముక్కింద వచ్చిన డబ్బుతో ప్రభుత్వం వారు ఇదివరకు రిజేట్ ఇచ్చి, కొంతవరకు ధరలు తగ్గించారు. ఇప్పుడు రిజేటు నిలిపివేస్తామంటున్నారు. ప్రభుత్వం ఎక్కువ రిజేటు సొసైటీలకు ఇచ్చి మార్కెట్ లో ఉన్న ధరకే సొసైటీలనుండి కూడ వస్త్రాలు అమ్మించవచ్చును. అ పనులయం ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు:- ప్రజలు ఎక్కువ వస్త్రాలు కొనుక్కోవటానికి చేసే సదుపాయములలో రిజేటు లివ్వటము ఒక సదుపాయము. రిజేటు ఇచ్చి సంతకార్యమున వస్త్రాలయొక్క ధరలు తగ్గుతాయని గౌరవసభ్యులు అనుకొంటే అది పొరపాటు. ఈ హేంట్ లూం సొసైటీలకు ఉన్న ఖర్చులనుబట్టి, అవి అమ్మే వస్త్రాల ధరలు నిర్ణయించటం జరుగుతుంది. అయితే, వాటికి ప్రభుత్వం రిజేటు ఇస్తున్నటువంటి మాట నిజమే, ఇప్పటికి రిజేట్ సిస్టమ్ కంటిన్యూ అవునూనే ఉన్నది.

(శ్రీ) ఎం. సత్యనారాయణ రాజు :- అధ్యక్షా, కో.ఆపరేటివ్ స్పిన్నింగ్ మిల్స్ యొక్క నూలునే యీ సొసైటీలు కొనాలని నియమం పెట్టారు. మార్కెట్ లో అమ్ముకున్న నూలు ధరకన్నా, కో.ఆపరేటివ్ స్పిన్నింగ్ మిల్స్ యొక్క నూలుధర పొచ్చుగా ఉన్నది, ఈ సొసైటీలు పొచ్చుధరపెట్టి ఆనూలు కొనటంవల్ల, అవి ఉత్పత్తిచేసే వస్త్రాలకు పొచ్చుధర అవుతున్నది కాబట్టి, ఆ సొసైటీలు తప్పనిసరిగా కో.ఆపరేటివ్ స్పిన్నింగ్ మిల్స్ యొక్క నూలునే కొనాలి అనే నిర్బంధం లేకుండా ప్రభుత్వం చేస్తుందా?

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు:- అ సొసైటీలు నూలును కో.ఆపరేటివ్ స్పిన్నింగ్ మిల్స్ నుండి మాత్రమే కొనాలనే రిస్ట్రిక్టెడ్ ఉన్నట్లు నాకు గుర్తులేదు.

శ్రీ ఎం. సత్యనారాయణ రాజు:- గొల్లప్రోలు పీవర్స్ సొసైటీ ఎక్కువ ధరపెట్టి రాజమండ్రి నుండి నూలు తెచ్చుకోవటం వల్ల, అది ఉత్పత్తిచేస్తున్న వస్త్రాల ధర పెంచుగా ఉన్నదని, అక్కడివారు కంప్లెయింట్ చేస్తున్నారు. ఆ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా ?

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు:- రాలేదండి.

శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి:- రిజేటు ఇచ్చినందువల్ల ధరతగ్గుతుందని అనుకోవటం భారపాటుఅని మంత్రిగారు అన్నారు రూపాయికి అణన్నర రిజేటుఇస్తున్నప్పుడు రూ 4 ఖరీదుచేసే సరుకు కొన్నప్పుడు, నాలుగు అణన్నరలు, అరుఅడాలు ధర తగ్గుతుంది. కాని మంత్రిగారు ధర తగ్గటం కాదని అంటున్నారు. దాని అర్థం ఏమిటండి ?

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు:- వస్త్రాలయొక్క ధర రిజేటు ఇచ్చినందువల్ల తగ్గుతుంది అనేసూత్రాన్ని నేను ఒప్పుకోవటంలేదు. రిజేటు ఇచ్చినందువల్ల, అప్పుడున్నటువంటి ధరకంటె తక్కువధరకు, ఆరోజున వస్త్రాలు విక్రయింపబడటానికి అవకాశం ఉంటుందిగాని, రిజేటు సిస్టమ్ కంటిన్యూ అయినందువల్ల వస్త్రాలధర తగ్గుతుంది అనే సూత్రాన్ని నేను ఒప్పుకోవడానికి సిద్ధంగాలేను

Sri Anjaneyaswami Temple at Chinamachanur.

443—

*445 Q. *Sri K. Venkat Reddy [Put by Sri S. Vemayya]*: Will the hon. Minister for Endowments and Industries be pleased to state :

(a) whether Sri Anjaneya Swami Temple at Chinamachanur, Udayagiri taluk, Nellore district, owns any man-yam lands donated by Government long ago ; and

(b) if so, the acreage thereof and in whose possession they are at present?

Sri A. Bhagavantha Rao : (a) The temple is endowed with certain inam lands confirmed as such by the Inam Commissioner.

(b) The acreage is about Ac. 46-05 wet and dry lands. The lands are in illegal possession of some ryots and steps are being taken to recover them.

శ్రీ బి. శంకరయ్య:- అధ్యక్షా, అక్కడి రైతులకు ఎటువంటి హక్కులు ఉన్నవి? అది ఎందువల్ల ఇబ్లిగల్ పొజెషన్?

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు:- రైతులు ఎట్టి హక్కులేకుండా దానిని ఆక్రమించుకొని వండించుకోవటమే, ఇబ్లిగల్ పొజెషన్.

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు - నాలుగువందల నూపాయలు వస్తుందంటే

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు - నాలుగువందల నూపాయలు వస్తుంది.

Handloom Cloth.

444—

*891 Q. *Sri V. Visweswara Rao*: Will the hon. Minister for Endowments and Industries be pleased to state:

(a) whether it has been brought to the notice of the Government that the stocks of Handloom cloth are remaining without sale;

(b) whether the societies have requested the Government for financial aid for the release of the said stocks; and

(c) if so, the action taken thereon?

Sri A. Bhagavantha Rao: (a) and (b) Yes, Sir.

(c) The Government have sanctioned a loan of Rs. 10 lakhs and Rs. 7½ lakhs to the Andhra Handloom Weavers' Co-operative Society Ltd, Vijayawada and the Hyderabad Handloom Weavers' Central Co-operative Association, Hyderabad respectively with a view to enable them to purchase accumulated handloom cloth from primary weavers' societies.

(శ్రీ) వి. విశ్వేశ్వరరావు:- 17½ లక్షలలో ఎంతదబ్బు ఖర్చు పెట్టారు? ఇంతవరకు ఎంత స్టాక్ కొన్నారు?

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు - వేరే ప్రశ్న ప్రశ్న వేయండి.

(శ్రీ) వి. విశ్వేశ్వరరావు:- నాలుగు ఫలానాచోట, మాస్ట్రు మే కొనాలనే నియమం లేదని మంత్రిగారు చెప్పారు కేవలం కో-ఆపరేటివ్ స్పిన్నింగ్ మిల్స్ లోనే నాలుగు కొనవలసి ఉంటున్నదని. అక్కడ సూలుధర పెంచుకొనున్నదని, బయట ఒపెన్ మార్కెట్ లో నాలుగుగర తక్కువగా ఉన్నదని, ఆంధ్ర హేండ్ లూం వీవర్స్ ఎసోసియేషన్ వారు అనేకసార్లు కంప్లెయింట్ చేయటం జరిగింది. నేను కూడా కో-ఆపరేటివ్ మినిస్టర్ గారికి ఒక ఉస్త్తరం వ్రాయటం జరిగింది. దానిని గురించి మంత్రిగారు విచారించారా?

(శ్రీ) ఎ. భగవంతురావు:- ప్రశ్నకమైన కో-ఆపరేటివ్ స్పిన్నింగ్ మిల్స్ లోనే కొనాలి అనే నియమం లేదని ఆవాసను, ప్రయిమరీ సొసైటీలన్ని టికి నూలు సప్లయి చేయుటకు ఒక కేంద్ర సంస్థ ఉన్నది. వాటికి నూలు సప్లయి చేయుట కేంద్ర సంస్థ యొక్క బాధ్యత యున్నది. నూలు సప్లయిచేసే బాధ్యత కేంద్రసంస్థ వుచుకొన్నప్పుడు, కేంద్రసంస్థ ఇస్తున్న నూలును ప్రయిమరీ సొసైటీలు తాము కొనము అనే ధోరణి అవలంబిస్తే, కేంద్రసంస్థ నడవటానికి అవ

కాశం లేదు. అంచేత కేంద్ర బండ్ల ద్వారా కాబడే యారన్ ప్రయిమరీ పైన టీలు తీసుకోవలసిన అగత్యం, అవసరము ఉన్నదని ప్రభుత్వం భావించింది.

Bad Practices by the Swamiji of Satyanandashramam.

445—

*1349 Q. *Sri B. Srirama Murthy* [Put by *Sri M. Satyanarayana Raju*] : Will the hon. Minister for Endowments and Industries be pleased to state :

(a) whether there are any complaints pending before the Government regarding the misuse, and bad practices by the Swamiji of Satyanandashramam near Gularega, Vizianagaram taluk ; and

(b) if so, the action taken by the Government thereon?

Sri A. Bhagavantha Rao : (a) Yes, Sir.

(b) The matter is under enquiry.

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణ రాజు:- చాల కాలంనుండి ఎంక్వయరీ జరుగుతున్నది ఎంక్వయరీ ఇంకా ఎంతకాలం జరుగుతుంది? తొందరగా పూర్తిచేయించడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు:- తొందరగానే పూర్తిచేయిస్తాము. విజయవాడలో ఉన్నటువంటి డిప్యూటీ కమిషనర్ గారు పరిష్కారం లేకపోవడం చేత ఆలస్యం జరిగినది.

Sri N.C. Seshadri:- May I now the nature of those alleged bad practices?

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు:- స్పెషల్ ఆఫీసర్ చక్కరనుండి రిపోర్టు గవర్నమెంటుకు ఇంకా అందలేదు. అది వచ్చిన తర్వాత సేచర్ ఆఫ్ కంప్లైంట్ ప్రభుత్వానికి తెలుస్తుంది.

శ్రీ ఎ. నరసింహస్వామిరావు:- సేచర్ ఆఫ్ కంప్లైంట్ తెలియకుండా ఎంక్వయరీ ఎట్లాచేస్తున్నారు?

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు:- గవర్నమెంట్ ఎంక్వయరీ చేయుట కాదండి. స్పెషల్ ఆఫీసర్ ఒకరు ఎంక్వయరీ చేయుట మొదలుపెట్టారు. వారు తర్వాత డిప్యూటీ కమిషనర్ అవలంబింపగలిగింది. డిప్యూటీ కమిషనర్ ఎంక్వయరీ చేస్తుండగా ఆయన పదవికాలం అయిపోయింది. తర్వాత డిప్యూటీ కమిషనర్ ను పేయటానికి ఆలస్యం జరిగింది.

మిష్టర్ స్పీకర్:- గవర్నమెంట్ కు ఎప్పుడు కంప్లైంట్ వచ్చింది?

శ్రీ ఎ. భగవంతురావు:- గవర్నమెంటువారికి మండలి కాంగ్రెసు సంఘం నుండి 24.12.57 న ఒకటి, 10-9.58 న ఒకటి. మొత్తం రెండు పిటిషన్స్ వచ్చాయి.

వాటిని ఎంకవ్యూయి చేయటానికి స్పెషల్ ఆఫీసర్లు ఫార్వర్డ్ చేశాము అందువల్ల వారికి సంబంధించిన డిటెయిల్స్ ఇక్కడలేవు

Badabanda Project.

419—

*666 Q. *Sri R. B. Ramakrishna Raju (Vadamalpet):* Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state .

(a) whether any project known as Badabanda Project near Akamaduga in Puttur taluk, Chittoor district, has been investigated;

(b) if so, the cost of the same and whether final estimates have been prepared and sanctioned; and

(c) whether the work is likely to be taken up in the current year?

A: (a) No, Sir.

(b) and (c) Do not arise.

Road from Chintalapudi to Borrampalem.

421—

*386 Q. *Sri N. Srinivasa Rao (Tadepalligudem—Reserved):* Will the hon. Minister for Local Administration and Labour be pleased to state :

(a) whether the estimates for the road from Chintalapudi VIA T Narasapuram to Borrampalem in West Godavari district were prepared; and

(b) if so, when the work will be started?

A: (a) The answer is in the affirmative.

(b) The work has been started during 1958-59 itself.

(b) and (c) Does not arise.